

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Diplomová práce

Legalita stahování a užívání autorských děl na internetu v ČR v
porovnání s vybranými zeměmi a mezinárodním právem

Ondřej Korych

Plzeň 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci „Legalita stahování a užívání autorských děl na internetu v ČR v porovnání s vybranými zeměmi a mezinárodním právem“ jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Plzni dne

.....

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval vedoucí mé diplomové práce JUDr. Radce MacGregor Pelikánové za její cenné rady a čas, který mi věnovala. Dále bych rád poděkoval své rodině a své přítelkyni za jejich trpělivost a za vytvoření příznivého pracovního prostředí. V neposlední řadě chci poděkovat i svému psovi Rustymu za to, že se mazlí, i když to nemá rád, čímž mi pomohl zvládat stres.

Obsah	
Úvod	1
Prameny a metody	2
Teoretická část.....	3
1. Vymezení právních předpisů	3
1.1. Mezinárodní smlouvy.....	3
1.2. Autorskoprávní předpisy EU.....	5
1.3. České autorskoprávní předpisy	6
1.4. Autorskoprávní předpisy USA	7
1.5. Důležité principy v autorském právu	8
2. Pojmy autorského práva.....	8
2.1. Autorské dílo	9
2.2. Zveřejnění díla.....	12
2.3. Autorství.....	13
2.4. Právo dílo užít	16
3. Licence	18
3.1. Licence v prostřední mezinárodního internetu.....	21
3.1.1. Licence Creative Commons.....	21
3.1.2. Open Source a Free Software	24
4. Výjimky a omezení autorského práva.....	25
4.1. Výjimky z ochrany autorského zákona	26
4.2. Bernský tříkrokový test	26
4.3. Volné užití	27
4.4. Zákonná licence.....	30
4.5. Fair use	32
4.6. Statutory exceptions	33
Praktická část.....	35
5. Technický popis relevantních technologických internetových nástrojů ke sdílení obsahu na internetu	35
5.1. Mere conduit.....	35
5.2. File sharing	35
5.3. DRM.....	38
5.4. VPN.....	38
6. Autorskoprávní odpovědnost v prostředí internetu.....	39
6.1. Uživatelé.....	39
6.2. ISP	40

6.3. Odpovědnost za vlastní obsah	41
6.4. Odpovědnost za cizí obsah	42
6.5. Vymezení jednotlivých imunit	44
Závěr.....	50
Resumé	52
Seznam použitých zkratek.....	53
Seznam použité literatury	54

Úvod

V dnešním světě má většina lidí přístup k internetu. Denně po celém světě tráví lidé mnoho času na klasickém stolním počítači nebo na přenosném notebooku v práci, doma nebo ve škole. Další vlna přístupu na internet přišla s nástupem tzv. chytrých telefonů. V dnešní době je tedy většina lidí ve vyspělých zemích prakticky stále on-line.

I z tohoto důvodu je téma internetového práva a práva duševního vlastnictví aktuální, a autora vedlo ke zvolení individuálního tématu s názvem: „Legalita stahování a užívání autorských děl na internetu v ČR v porovnání s vybranými zeměmi a mezinárodním právem.“

Možnost mít přístup k internetu je době, kdy je kladen důraz na získávání informací, v podstatě nepostradatelný. I proto by všichni měli mít právo přístupu na internet. Právo užívání autorských děl v prostředí internetu má ale svá pravidla, a všichni aktivní uživatelé by měli povinnosti, které plynou z jeho užívání znát.

Obsah zveřejněný na internetu nepatří široké veřejnosti, i když je pro ni třeba určen. Zde je zapotřebí ctít institut autorského díla. A s přístupem internetu a jeho používáním se dnes mnoho děl vyskytuje právě na něm. Problematika autorství je jedním z hlavních témat, kterými se tato diplomová práce bude zabývat, právě pro pochopení legality stahování a užívání autorských děl.

Primárním cílem této práce je srovnání autorskoprávních systémů vybraných zemí, kterými autor zvolil Českou republiku – jednak jako členský stát Evropské unie, jednak jako rodiště autora – a USA, ke kterému budou sloužit její dvě části – teoretická a praktická. V rámci její teoretické části bude zprvu vytyčena relevantní legislativa, a to jak mezinárodní, ze které úpravy obou zemí vycházejí, tak pro každý stát i tu vnitrostátní. Také budou porovnány podstaty autorského díla v rámci každého systému, a autorská práva k němu.

Důležité je vytyčení podmínek legálního užívání autorských děl ve světě internetu, a to zejména výjimek ochrany autorského práva za použití Bernského tříkrokového testu v rámci českého a doktríny Fair Use v rámci amerického autorského práva. Porovnány ovšem budou i taxativně vymezené zákonné licence.

Pojednáno bude také o licencích. Ty existují jednak v rámci práva každého z porovnávaných států, jednak existuje několik druhů tzv. veřejných licencí vhodných pro přímé využití zajištění legálního užívání jednak vyloženě počítačových programů, jednak i jiných autorských děl, jako jsou obrázky či videa.

V praktické části bude práce zaměřená na užívání autorských děl ve specifickém prostředí internetu. Věnovat se bude popisu technologií sloužících ke sdílení internetového obsahu legálně i nelegálně, stejně jako stanovení subjektů porušujících autorská práva a jejich odpovědnosti.

Přínosem této diplomové práce bude sumarizace informací o vytyčení legálních způsobů užívání autorských práv v prostředí internetu, o technologických možnostech jejich šíření a o subjektech porušujících autorská práva k autorským dílům na jednom místě.

Prameny a metody

Ke zpracování této práce budou použity zejména deskriptivní, komparativní a analytickou metody. Protože jde o diplomovou práci psanou na fakultě právnické, použitými prameny jsou samozřejmě primárně právní předpisy vázané k tématu. Dalšími zdroji jsou zejména odborná literatura, psaná v českém i anglickém jazyce, která se přímo či nepřímo probíranému tématu věnuje, a to jak v tištěné, tak v elektronické formě, stejně jako internetové zdroje jako jsou odborné články a technické encyklopedie. V neposlední řadě vychází práce i z vlastních zkušeností autora jako pravidelného uživatele internetu a dítě informační společnosti.

Teoretická část

1. Vymezení právních předpisů

1.1. Mezinárodní smlouvy

K tématu autorského práva bylo uzavřeno mnoho mezinárodních smluv, ze kterých česká i americká právní úprava autorského práva vychází. Jsou zejména následující:

Bernská úmluva

Tato mezinárodní úmluva, celým názvem Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl¹ z 9. září 1886, dala základ dalším mezinárodním smlouvám a vnitrostátním právním předpisům o autorských právech. Vytváří unii, jejímž členem jsou všichni signatáři. I když vznikla v roce 1886, pro české území začala platit až skoro o sto let později, a to 11. dubna 1980, kdy ji ratifikoval prezident tehdejší Československé socialistické republiky.² Na Českou republiku jako na nástupnický stát členství přešlo.

Revidovaná byla celkem pětkrát, v letech 1908, 1928, 1948, 1967 a 1971, i v souvislosti s potřebou zahrnutí autorských práv k novým médiím, jako jsou filmy či fotografie, a jejich úpravou. Úmluva obsahuje dva druhy práv – iura ex conventione (např. právo na autorství či právo na překlad³), která vyplývají přímo z úmluvy a která může autor aplikovat jen v jiném státě unie, než odkud pochází, a práva podle principu asimilace vyznačující se tím, že zajišťují stejná práva na ochranu autorů v určité zemi občanům té země i autorů z jiných zemí unie.⁴

¹ Vyhláška č. 133/1980 Sb., o Bernské úmluvě o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1886, doplněné v Paříži dne 4. května 1896, revidované v Berlíně dne 13. listopadu 1908, doplněné v Bernu dne 20. března 1914, a revidované v Římě dne 2. června 1928, v Bruselu dne 26. června 1948, ve Stockholmu dne 14. července 1967 a v Paříži dne 24. července 1971 [online]. [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1980-133>.

² Tamt.

³ ČERMÁK, K. jr. a kol.: Metodika a postupy prosazování práv z duševního vlastnictví u jednotlivých orgánů veřejné správy České republiky, v jejichž působnosti je prosazování práv z duševního vlastnictví. Praha: Elso Group, 2007. s. 153.

⁴ Tamt. s. 35.

Všeobecná úmluva o autorském právu

Všeobecná úmluva o autorském právu vznikla 6. září 1952 s cílem doplnit Bernskou úmluvu a byla revidována 24. července 1971. Československá republika k ní přistoupila 6. ledna 1960.⁵

Stejně jako úmluva Bernská i tato jednak vychází z principu asimilace, jednak obsahuje *iura ex conventione*. Zásadním rozdílem od Bernské úmluvy je zavedení tzv. copyrightové výhrady – pokud bylo dílo ve státu původu označeno znakem © („copyright“), rokem vzniku a jménem držitele autorského práva, považovalo se takové dílo za dílo splňující formální podmínky podmiňující vznik autorského práva v členské zemi a tím chráněné i podle místního autorského práva.

TRIPS

Dohoda o obchodních aspektech duševního vlastnictví (anglicky The Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights, TRIPS) byla přijata jako příloha Smlouvy o zřízení Světové obchodní organizace.⁶ Česká republika stála u jejího vzniku 15. dubna 1994.

Jak už z názvu vyplývá, upravuje obchodní aspekty duševního vlastnictví – zejména zavazuje signatáře, aby ochraňovaly databáze (přičemž se tato ochrana nevztahuje na jejich obsah), stanovuje, že na počítačové programy se má nahlížet jako na autorská díla, a umožňuje autorům filmů či počítačových programů udělit souhlas či nesouhlas s obchodním nakládáním s nimi, jako je jejich pronájem či kopírování.⁷

Internetové smlouvy

Tzv. internetové smlouvy vznikly roku 1996 pod hlavičkou Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO). Smlouvy jsou dvě: Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském (anglicky WIPO Copyright

⁵ Vyhláška č. 2/1960 Sb., ministra zahraničních věcí o Všeobecné úmluvě o autorském právu.

⁶ Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví. upv.cz [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://www.upv.cz/dms/pdf_dokumenty/mez_smlouvy/trips_cze/TRIPS_CZE.pdf.

⁷ ČERMÁK, K. jr. a kol.: Metodika a postupy prosazování práv z duševního vlastnictví u jednotlivých orgánů veřejné správy České republiky, v jejichž působnosti je prosazování práv z duševního vlastnictví. Praha: Elso Group, 2007. s. 158.

Treaty, WCT)⁸ z 6. března a Smlouva světové organizace duševního vlastnictví o ochraně práv výkonných umělců a výrobců zvukových záznamů (anglicky WIPO Performances and Phonograms Treaty, WPPT)⁹ z 20. května. K oběma smlouvám Česká republika přistoupila v roce 2002, a to 6. března, resp. 20. května. Tyto smlouvy doplňují Bernskou úmluvu ve vztahu k používání elektronických přístrojů k přenosu informací a přizpůsobují ji tak novým médiím.¹⁰

Další vybrané mezinárodní smlouvy

Dále lze z mezinárodních smluv zmínit např. Mezinárodní úmluvu o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových organizací ze dne 26. října 1961 (vyhl. č. 192/1964 Sb., ve znění opravy č. 157/1965 Sb.) – Římskou úmluvu,¹¹ Úmluvu o ochraně výrobců zvukových záznamů proti nedovolenému rozmnožování jejich zvukových záznamů ze dne 29. října 1971 (vyhl. 32/1985 Sb.) - Ženevskou úmluvu¹² či Úmluvu o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví ze dne 14. července 1967 (vyhl. č. 69/1975 sb.).¹³

1.2. Autorskoprávní předpisy EU

Právní předpisy Evropské unie o autorském právu a právech souvisejících mají většinou formu směrnic; jako takové tedy musejí být do českého práva vždy transponovány. V této podkapitole zmíním ty nejzásadnější,¹⁴ přičemž pro úplnost dodávám, že u všech zmíněných směrnic k transpozici již došlo.

⁸ Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO) o právu autorském. mkcr.cz [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://www.mkcr.cz/doc/cms_library/sb015-02m-2034.pdf.

⁹ Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO) o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech. mkcr.cz [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://www.mkcr.cz/doc/cms_library/sb021-02m-2033.pdf.

¹⁰ Ostatní mezinárodní dohody v oblasti práv k duševnímu vlastnictví. mpo.cz [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/dokument6205.html>.

¹¹ Mezinárodní úmluva o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových organizací. Zakonyprolidi.cz [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1965-157>.

¹² Úmluva o ochraně výrobců zvukových záznamů proti nedovolenému rozmnožování jejich zvukových záznamů. Zakonyprolidi.cz [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1985-32>.

¹³ Vyhláška ministra zahraničních věcí o Úmluvě o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví podepsané ve Stockholmu dne 14. července 1967. [online]. [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1975-69>.

¹⁴ Všechny zmíněné dokumenty EU o autorském právu jsou 24. února 2018 dostupné zde: <https://www.mkcr.cz/narizeni-a-smernice-eu-o-autorskem-pravu-a-pravech-souvisejicich-s-pravem-autorsky-m-695.html>. [online].

Účelem předpisů Evropské unie je zejména harmonizace národních právních systémů napříč celou unií. Z tohoto titulu považuji za nejdůležitější předpisy směrnice 2001/29/ES o harmonizaci určitých aspektů práva autorského a práv s ním souvisejících v informační společnosti a 2004/48/ES o dodržování práv duševního vlastnictví, které si kladou za cíl právě to.^{15, 16} Do českého práva byly promítnuty Autorským zákonem z roku 2000.

Za pro tuto práci zásadní považuji také směrnici 2000/31/ES o určitých aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodního styku v rámci vnitřního trhu, která byla promítnuta do českého práva Zákonem o některých službách informační společnosti z roku 2004.

1.3. České autorskoprávní předpisy

V českých autorskoprávních předpisech se výrazně projevují mezinárodní smlouvy i předpisy EU. Český právní systém se řadí mezi systémy kontinentální a jako takový vychází primárně ze zákonů.¹⁷

Na úrovni ústavních zákonů je to jednak čl. 34 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, garantující zákonnou ochranu výsledkům duševní tvůrčí činnosti, jednak ratifikované mezinárodní smlouvy, které jsou promítnuté do českého práva čl. 10 Ústavy, v čele s již výše zmíněnou úmluvou Bernskou úmluvou.

Z „jednoduchých“ zákonů se jedná zejména o zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „autorský zákon“) ze dne 7. dubna 2000, přičemž účinnosti nabyl 1. prosince 2000. Tento předpis nahradil dřívější zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých. Autorský zákon vychází zejména z tzv. internetových smluv a ze směrnice 2001/29/ES¹⁸.

¹⁵ Preambule Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti. Eurlex.cz [online]. [cit. 2018-02-25]. Dostupné z:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001L0029:CS:HTML>.

¹⁶ Preambule Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví. Isap.vlada.cz [online]. [cit. 2018-02-25]. Dostupné z: [https://isap.vlada.cz/kopie/revize.nsf/616d10fff7882e6bc1256dc7002e1b63/D94D893C7EAE5B0EC1257BF000432F27/\\$FILE/32004L0048-CZ.pdf](https://isap.vlada.cz/kopie/revize.nsf/616d10fff7882e6bc1256dc7002e1b63/D94D893C7EAE5B0EC1257BF000432F27/$FILE/32004L0048-CZ.pdf).

¹⁷ GERLOCH, A. Teorie práva. 5., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. Právnícké učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-233-2. s. 104.

¹⁸ CHALOUPKOVÁ, H., HOLÝ, P. Autorský zákon. 5. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-671-5. s. 2.

Dále lze jmenovat zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“). Občanský zákoník je k v poměru k autorskému zákonu *lex generalis*. Autorského práva se týká jeho část čtvrtá, Hlava II, Díl 2, oddíl 5., upravující licenci, která byla do občanského zákoníku přesunuta právě z autorského zákona s účinností od 1. 1. 2014.¹⁹

1.4. Autorskoprávní předpisy USA

Právní úprava autorského práva je v USA od evropských zemí velmi odlišná. I když Spojené státy jsou signatářskou zemí Bernské úmluvy (podepsaly ji v roce 1988), nepodléhají samozřejmě harmonizační legislativě EU, a tím se od ní v mnoha bodech odlišují.

Americký právní systém patří mezi angloamerické systémy práva. Hlavním pramenem jsou právní precedenty, dělené na *Common law* (česky „obyčejové právo“) a *Law of Equity* (česky „právo ekvity“).²⁰

Ve Spojených státech amerických lze obecnou autorskoprávní úpravu nalézt v právním předpisu s názvem „Title 17 of the United States Code“²¹ (česky „Titul 17 Sbírky zákonů Spojených států“), který se celý zabývá autorským právem. Ten obsahuje pro tuto práci stěžejní „United States Copyright Act“ (zkratkou U.S.C., česky „autorský zákon“) z roku 1976, kterým se bude tato práce zabývat. Pro úplnost je třeba uvést, že kromě U.S.C. obsahuje Titul 17 ještě „Semiconductor Chip Protection Act (česky „Zákon o ochraně polovodičových čipů“) z roku 1984 a „Vessel Hull Design Protection Act“ („Zákon o ochraně designu lodních trupů“).²²

¹⁹ CHALOUPKOVÁ, H., HOLÝ, P. Autorský zákon. 5. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-671-5. s. 2.

²⁰ PIVODA, M. Vliv angloamerického právního systému na systém kontinentální - II. *pravni prostor.cz* [online]. 25. 2. 2015 [cit. 2018-03-21]. Dostupné z: <https://www.pravni-prostor.cz/clanky/ostatni-pravo/vliv-angloamerickeho-pravniho-systemu-na-system-kontinentalni-ii>.

²¹ Copyright Law of the United States. *copyright.gov* [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <https://www.copyright.gov/title17/title17.pdf>.

²² Copyright Law of the United States. *copyright.gov* [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <https://www.copyright.gov/title17/>.

1.5. Důležité principy v autorském právu

Autor práce považuje za nutné zmínit významné právní principy, které jsou v rámci autorského práva platné skoro na celém světě (mezi signatáři Bernské úmluvy).

Bernská úmluva zavádí do autorského práva princip teritoriality. Ochrana autorských práv tedy probíhá v tom státu, ve kterém bylo právo porušeno, a tedy podle práva daného státu.²³ Toto ovšem neplatí mimo unii založenou Bernskou úmluvou.²⁴

Dalším důležitým principem zavedeným Bernskou úmluvou je princip časového omezení autorských práv. Čl. 7 odst. 1 Úmluvy přiznává ochranu autorských práv po dobu 50 let od autorovy smrti. Tato doba je ovšem stanovena jako minimální, neboť čl. 7 odst. 6 státům unie umožňuje dobu ochrany prodloužit (v České republice, resp. v celé Evropské unii byla prodloužena na 70 let)²⁵.

Jako poslední podstatný princip zmíním princip neformálnosti. Autorské právo k autorskému dílu vzniká autorovi bez požadavku na provedení jakýchkoli formálních úkonů – pokud autorské dílo vytvoří, automaticky se stává autorem.²⁶

2. Pojmy autorského práva

Pojmy „duševní vlastnictví“ a „autorské dílo“ jsou velice obsáhlé, a proto je potřeba si je definovat, obzvláště v rámci internetu a českého internetového práva.

Duševním vlastnictvím se podle čl. 2 viii) Úmluvy o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví rozumí následující práva:

- *„k literárním, uměleckým a vědeckým dílům;*
- *k výkonům výkonných umělců, zvukových záznamů a rozhlasovému vysílání;*
- *k vynálezům ze všech oblastí lidské činnosti; k vědeckým objevům;*
- *k průmyslovým vzorům a modelům;*

²³ FALADOVÁ, A. Autorské právo (1. část). Elektro: odborný časopis pro elektroniku. Praha: FCC Public, 2013, 23(2). ISSN 1210-0889. s 22.

²⁴ ČERMÁK, J. Internet a autorské právo - otázka určení rozhodného práva a jiné autorskoprávní aspekty Internetu. itpravo.cz [online]. 9. 1. 2000 [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <http://www.itpravo.cz/index.shtml?x=45621>.

²⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/116/ES ze dne 12. prosince 2006 o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících (Kodifikované znění). Eur-lex.europa.eu [online]. [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32006L0116&from=CS>.

²⁶ Čl. 5 odst. 2 Bernské úmluvy.

- k továrním, obchodním známkám a známkám služeb, jakož i k obchodním jménům a obchodním názvům;
- na ochranu proti nekalé soutěži a všechna ostatní práva vztahující se k duševní činnosti v oblasti průmyslové, vědecké, literární a umělecké.“

Tato množina je ovšem velice, a pro potřeby této diplomové práce zbytečně, obsáhlá – je třeba vymezit pouze pojmy autorské dílo (tedy podle Úmluvy o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví díla literární, umělecká a vědecká, uvedená výše) a s ním související autorská práva.

2.1. Autorské dílo

Česká úprava

Autorské dílo vymezuje autorský zákon jednak pozitivně, jednak negativně, a ke každému vymezení uvádí demonstrativní výčet příkladů. Česká právní definice autorského díla vychází z Bernské úmluvy²⁷, která ji zavazuje, stejně jako ostatní členské země Evropské unie, které jsou všechny jejími signatáři.²⁸

V českém právu je termín „autorské dílo“ vymezeno § 2 Autorského zákona. Podle tohoto ustanovení jsou autorským dílem díla literární, umělecká a vědecká vyjádřená ve vnímatelné podobě (včetně elektronické) a v jakémkoli stupni vývoje. Zákon poté v tomtéž paragrafu zmiňuje, co dílem je nebo co se za dílo považuje; jak bylo psáno výše, tento výčet je pouze demonstrativní: „*Dílem je zejména dílo slovesné vyjádřené řečí nebo písmem, dílo hudební, dílo dramatické a dílo hudebně dramatické, dílo choreografické a dílo pantomimické, dílo fotografické a dílo vyjádřené postupem podobným fotografii, dílo audiovizuální, jako je dílo kinematografické, dílo výtvarné, jako je dílo malířské, grafické a sochařské, dílo architektonické včetně díla urbanistického, dílo užitého umění a dílo kartografické.*“²⁹

Existují dva základní znaky, které musí autorské dílo vždy splňovat: dílo musí být „výsledkem jedinečné tvůrčí činnosti autora“ a zároveň být „vyjádřeno

²⁷ CHALOUPKOVÁ, H., HOLÝ, P. Autorský zákon. 5. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-671-5. s. 6.

²⁸ Aktuální seznam signatářů lze nalézt zde:

http://www.wipo.int/treaties/en/ShowResults.jsp?treaty_id=15.

²⁹ § 2 odst 1 autorského zákona

v jakékoli objektivně vnímatelné podobě“.³⁰ Výjimku tvoří pro tuto práci relevantní počítačové programy a fotografie – dostačuje jen to, že jsou původním výsledkem tvůrčí činnosti, aniž by musely být nutně jedinečné.³¹

Pro úplnost uvedu, že existuje podmnožina díla – dílo souborné. Souborným dílem je dílo, které je „tvůrčím způsobem vybrané nebo uspořádané“³² (např. databáze³³ či časopis³⁴).

Výše uvedená pozitivní vymezení díla doplňuje autorský zákon v tomtéž paragrafu i určením, co autorským dílem není. Při splnění podmínek jmenovaných v § 2 autorského zákona je autorské dílo chráněno v jakékoli fázi vývoje, včetně dokončení. Za fázi vývoje se ale nepovažuje myšlenka na dílo. To je velice důležité – to, že člověka napadne myšlenka, tu zaznamená a popíše, neznamená, že je tato chráněna autorským zákonem.³⁵ Chráněnou tedy není samotná myšlenka, ale její tvůrčí zpracování.³⁶

V případě námětu díla je posouzení složitější. Autorský zákon jej výslovně jmenuje jako něco, co autorským dílem není. V případě širšího rozpracování již ale námět může znaky autorského díla splňovat – každý případ je nutné posuzovat jednotlivě.³⁷ Autorským dílem není ani samotný údaj, objev, postup, statistický graf či např. příručka k zacházení s přístrojem. Opět: nejde o výsledek tvůrčí činnosti člověka.

Americká úprava

Americká definice autorského díla (anglicky „work of authorship“) je obsažena v § 102 a násl. U.S.C. I když Spojené státy Bernskou úmluvu podepsaly až více než deset let po vytvoření Copyrights act., byl tento zákon jejími

³⁰ CHALOUPKOVÁ, H., HOLÝ, P. Autorský zákon. 5. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-671-5. s. 3.

³¹ DONÁT, J., TOMÍŠEK, J. Právo v síti: průvodce právem na internetu. Praha: C.H. Beck, 2016. ISBN 978-80-7400-610-4. s. 101.

³² § 5 odst. 2 Autorského zákona.

³³ CHALOUPKOVÁ, H., HOLÝ, P. Autorský zákon. 5. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-671-5. s. 21.

³⁴ § 2 odst. 5 Autorského zákona.

³⁵ KOUKAL, P. Plagiátorská panika v české kotlině. Právní rozhledy. 2010, č. 17, s. 628-631.

³⁶ ŠALOMOUN, M. Ochrana názvů, postav a příběhů uměleckých děl. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-097-3. s. 96

³⁷ CHALOUPKOVÁ, H., HOLÝ, P. Autorský zákon. 5. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-671-5. s. 15.

myšlenkami ovlivněn.³⁸ Přímě § 102 písm. a) udává demonstrativní výčet druhů děl, která jsou výslovně chráněna autorským právem:

1. *literární díla;*
2. *hudební díla, včetně jakýchkoli doprovodných slov;*
3. *dramatická díla, včetně jakékoli doprovodné hudby;*
4. *pantomimická a choreografická díla;*
5. *obrazová, grafická, a sochařská díla;*
6. *filmy a jiná audiovizuální díla;*
7. *zvukové nahrávky; a*
8. *architektonická díla.*

I když tento výčet není kogentní a jako autorské dílo lze označit i dílo, které nelze podřadit pod ani jednu z těchto kategorií, většinu chráněných díky obecnosti tohoto výčtu děl podřadit lze. Tak se např. na počítačový program nahlíží jako na literární dílo³⁹ (zatímco v českém autorském zákoně je počítačový program chráněn výslovně samostatným ustanovením⁴⁰). Stejně jako v českém právu není podle U.S.C. chráněna ani myšlenka, námět, postup apod.⁴¹ Dílo souborné zná americká úprava taktěž.⁴²

Od české úpravy se nicméně úprava americká odlišuje tím, kdy rozeznává počátek ochrany díla. Zatímco český autorský zákon podmiňuje vznik autorskoprávní ochrany díla jeho vyjádřením v podobě jakkoli objektivně vnímatelné, tedy i nehmotné, U.S.C. požaduje jeho „fixaci“ výslovně na hmatatelném médiu, jako je zvukový záznam či papír.⁴³ Dokud tedy není dílo takovýmto způsobem zaznamenáno, nepodléhá ochraně amerického autorského práva.

³⁸ BELŠÁN, E. Autorské právo z pohledu kontinentálního a angloamerického. Epravo.cz [online]. 11. 7. 2013 [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/autorske-pravo-z-pohledu-kontinentalniho-a-angloamerickeho-91680.html>.

³⁹ 17 U.S.C. § 102 písm. b).

⁴⁰ § 2 odst. 2 autorského zákona.

⁴¹ Obtaining Copyright Protection. bitlaw.com [online]. [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: <https://www.bitlaw.com/copyright/obtaining.html#works>.

⁴² 17 U.S.C. § 103.

⁴³ 17 U.S.C. § 101.

2.2. Zveřejnění díla

Česká úprava

Zveřejnění díla je v českém právu definováno v § 4 odst. 1 autorského zákona, ve kterém jsou dány podmínky pro to, aby se o zveřejnění díla mohlo jednat. První podmínkou je, že dílo musí být zveřejňováno poprvé; nelze tedy zveřejnit dílo, které již jednou zveřejněno bylo. Druhou podmínkou zveřejnění je oprávněnost – dílo musí být zveřejněno osobou, která k tomu má právo (typicky autorem, může to ale být i osoba od autora odlišná). Třetí a poslední podmínkou je zpřístupnění díla veřejnosti, přičemž veřejností je v tomto případě myšlen každý, komu nebylo dílo cíleně posláno.⁴⁴ V praxi to znamená, že pokud někdo např. pořídí fotografii a pošle ji příteli e-mailem, o zveřejnění díla se nejedná. Pokud je ale dílo vyvěšeno na internetové stránky, na které má přístup kdokoli, lze tím fotografii považovat za zveřejněnou. Zákon v témže paragrafu demonstrativně uvádí způsoby zveřejnění díla, jako je vystavení či vydání díla. Bezpochyby se ale mezi tyto způsoby řadí i nahrání na hostingový server či, jak bylo již uvedeno výše, vyvěšení na veřejně přístupné internetové stránky.

Americká úprava

V U.S.C je pojem zveřejnění („publication“) definován jako „*distribuce kopií nebo nahrávek díla veřejnosti prodejem nebo jiným převodem vlastnických práv nebo nájmem, pronájmem nebo zapůjčením.*“⁴⁵

Před počátkem účinnosti Bernské úmluvy pro Spojené státy 1. března roku 1989 vyžadovalo americké právo připojení tzv. copyright notice (lze přeložit do češtiny jako „oznámení o autorských právech“) ke každému vydanému autorskému dílu, což byl jen jeden z formálních kroků prováděných proto, aby byla dílu autorskoprávní ochrana přiznána. Po přistoupení k Bernské úmluvě již od většiny takových formalit bylo upuštěno (i když např. požadavek na uložení kopie díla v Knihovně Kongresu (angl. „Library of Congress“)⁴⁶ dále trvá); z děl, která

⁴⁴ CHALOUPKOVÁ, H., HOLÝ, P. Autorský zákon. 5. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-671-5. s. 19, 20.

⁴⁵ 17 U.S.C. § 101.

⁴⁶ 17 U.S.C. § 108 odst. b).

copyright notice opatřena nebyla, se však stala díla volná a těmi většina z nich zůstala dodnes.^{47 48}

I když v dnešní době není už publikace tak významná jako před rokem 1989, stále má na autorská práva velký vliv.⁴⁹ Rozsah autorskopravní ochrany může ovlivnit místo publikace, tedy zda bylo dílo publikováno ve Spojených státech.⁵⁰ Ovlivnit může také institut Fair use (viz níže), u nějž je to, zda bylo dílo publikováno či ne jedním z posuzovaných hledisek.

2.3. Autorství

Česká úprava

Autorem díla je jeho tvůrce, kterým může být pouze fyzická osoba.⁵¹ České autorské právo je dualistické⁵², tedy v jeho rámci existují dva typy autorských práv, a to práva osobnostní a práva majetková⁵³. V rámci osobnostních práv má autor právo své dílo zveřejnit, jako autor vystupovat a trvat na uvedení svého autorství při užití autorova díla jinou osobou.⁵⁴ Majetková práva potom autorovi umožňují dílo užívat a jinak s ním nakládat⁵⁵, a to samozřejmě i prostřednictvím internetu. Oba typy práv trvají po dobu autorova života, ale zatímco osobnostní práva zanikají smrtí autora⁵⁶ (přičemž ale se podle § 5 autorského zákona nikdo jiný po smrti autora nesmí k autorství k dílu hlásit), práva majetková dále trvají 70 let po jeho smrti (přičemž, pokud je autorů více, počítá se tato doba od smrti posledního z autorů)⁵⁷. Jak majetkových, tak osobnostních práv se nelze vzdát; zatímco

⁴⁷ BARRETT, M. Intellectual property. New York: Aspen Publishers, c2004. Emanuel law outlines. ISBN 0-7355-4135-3. s. 196.

⁴⁸ COTTER, T. F. Toward a Functional Definition of Publication in Copyright Law, 92 Minn. L. Rev. 1724 (2008). Dostupné z: http://scholarship.law.umn.edu/faculty_articles/155. s. 1725.

⁴⁹ ER, T. F. Toward a Functional Definition of Publication in Copyright Law, 92 Minn. L. Rev. 1724 (2008). Dostupné z: http://scholarship.law.umn.edu/faculty_articles/155. s. 1741-1743.

⁵⁰ 17 U.S.C. § 101.

⁵¹ § 5 Autorského zákona.

⁵² KOPEČKOVÁ, A. K právu autora na nedotknutelnost jeho díla. Epravo.cz [online]. 7. 7. 2016 [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/k-pravu-autora-na-nedotknutelnost-jeho-dila-101777.html>.

⁵³ § 10 autorského zákona.

⁵⁴ § 11 autorského zákona.

⁵⁵ §§ 12–25 autorského zákona.

⁵⁶ § 11 odst. 4 Autorského zákona.

⁵⁷ § 27 odst. 1 Autorského zákona.

osobnostní práva jsou ale nepřevoditelná, majetková práva lze převést např. licenci, samozřejmě za podmínek stanovených zákonem.⁵⁸

V autorském zákoně existuje institut zákonné domněnky autorství.⁵⁹ Podle této vyvratitelné právní domněnky se za autora díla považuje člověk, jehož jméno nebo běžně používaný pseudonym je na díle – hmotném i nehmotném⁶⁰ (tedy včetně počítačového programu, videa či fotografie) – uveden. Toto neplatí v případě, kdy vzniká konflikt mezi uvedenými jmény či pokud jde o pseudonym matoucí, tedy takový, u kterého není totožnost autora jasná.

Spoluautorství zákon pozitivně vymezuje v § 8 odst. 1 autorského zákona Dílem spoluautorským je takové dílo, „které vzniklo společnou tvůrčí činností dvou nebo více autorů“. Ustanovení navíc dodává, že o spoluautorské dílo jde i tehdy, kdy spoluautoři vytvoří každý jinou část díla, přičemž tyto části nelze samostatně použít a dílo tvoří jen svým spojením (typicky např. dvě části kódu počítačového programu, které samy o sobě nefungují a programem se stávají až svým spojením). Negativní vymezení lze nalézt v odst. 2 téhož paragrafu. Spoluautorem není ten, kdo pouze pomáhal, radil či obstaral dokumentaci. Stejně tak není spoluautorem člověk, kterého dílo pouze napadlo, zatímco realizaci díla obstaral někdo jiný. Podíl na výnosech díla se stanoví buď podle podílů odvedené práce, nebo, v případě, že ty nelze zjistit, bude podíl každého spoluautora na díle stejný; možným sporům o velikost podílu se ale lze vyhnout uzavřením smlouvy.⁶¹ Poměrné podíly na spoluautorském díle se pro různé druhy autorských děl stanovují s různou mírou obtížnosti a v případě nejasností je nejjednodušší vše vyřešit smlouvou.

Nakládat se spoluautorským dílem nemůže spoluautor, aniž by s tím ostatní spoluautoři jednomyslně nesouhlasili; tento požadavek je tedy nezávislý na velikosti jednotlivých podílů. Z právního jednání s dílem vyplývají všem spoluautorům následky ve stejné míře.⁶²

⁵⁸ SUM, T. Trvání autorských práv. Epravo.cz [online]. 19. 11. 2004 [cit. 2018-02-27]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/trvani-autorskych-prav-28660.html>.

⁵⁹ § 6 Autorského zákona.

⁶⁰ CHALOUPKOVÁ, H., HOLÝ, P. Autorský zákon. 5. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-671-5. s. 22.

⁶¹ § 8 odst. 5 Autorského zákona.

⁶² § 8 odst. 3, 4 Autorského zákona.

Americká úprava

Oproti úpravě české, potažmo unijní, je americké pojetí autorských práv monistické a úprava se soustřeďuje na majetková práva autora.⁶³ Ta jsou obsažena v § 106 U.S.C.

Osobnostní práva jsou ovšem autorovi v omezené míře přesto přiznána v § 106a U.S.C., a to zejména právo na to přisvojit si autorství či zamezení používání autora jména u děl, která nevytvořil. Tato se však vztahují pouze na vizuální umělecká díla („works of visual art“), tedy malby, kresby, tisk nebo sochy, resp. fotografie, a jejich kopie, pokud jich je v počtu do 200.^{64, 65} Navíc, na rozdíl od české úpravy se těchto práv U.S.C. umožňuje vzdát.⁶⁶

Další odlišností od českého práva je, že americká úprava umožňuje přisvojit si autorství nejen fyzickým, ale i právnickým osobám.⁶⁷ Těm navíc skrze zákon „The Sonny Bono Copyright Term Extension Act,“ (zvaný také „Mickey Mouse Protection Act“ vzhledem k tomu, že za tento zákon bojovala společnost Disney jako autor právě Mickey Mouse s cílem ponechat svá práva k této postavičce chráněná déle). Tento zákon se vztahuje na díla vytvořená po 1. lednu 1978 a prodlužuje dobu ochrany na konečných 70 let po smrti autora-fyzické osoby a 95 let od první publikace nebo 120 let od vytvoření v případě autora-právnické osoby.^{68 69} Je nutno podotknout, že autorská díla vytvořená před 1. lednem 1978 se řídí podmínkami autorského zákona z roku 1909, přičemž takto chráněná díla ještě mohou existovat.⁷⁰

V U.S.C. § 201 a dále zákon pojednává o spoluautorství (anglicky „joint ownership“). O společné dílo (anglicky „joint work“) se jedná, je-li autorů více než jeden. Jak vyplývá z výše uvedeného, autorem může být i právnická osoba. Stejně

⁶³ BELŠÁN, E. Autorské právo z pohledu kontinentálního a angloamerického. Epravo.cz [online]. 11. 7. 2013 [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/autorske-pravo-z-pohledu-kontinentalniho-a-angloamerickeho-91680.html>.

⁶⁴ 17 U.S.C. § 101.

⁶⁵ BARRETT, M. Intellectual property. New York: Aspen Publishers, c2004. Emanuel law outlines. ISBN 0-7355-4135-3. s. 131.

⁶⁶ 17 U.S.C. § 106A odst. (e).

⁶⁷ BELŠÁN, E. Autorské právo z pohledu kontinentálního a angloamerického. Epravo.cz [online]. 11. 7. 2013 [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/autorske-pravo-z-pohledu-kontinentalniho-a-angloamerickeho-91680.html>.

⁶⁸ 17 U.S.C. § 302.

⁶⁹ SCHLACKMAN, S. How Mickey Mouse Keeps Changing Copyright Law. atp.orangenius.com [online]. 18. 10. 2017 [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: <https://atp.orangenius.com/how-mickey-mouse-keeps-changing-copyright-law/>.

⁷⁰ HORTON, R; KIENZLE, M. Copyright 2018 | USA. 1.4. Iclg.com[online]. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <https://iclg.com/practice-areas/copyright-laws-and-regulations/USA>.

jako v českém právu vlastní autoři dílo společně, pokud nestanoví jinak ve smlouvě. Každý z autorů má právo svůj podíl na díle převést na někoho jiného, dílo aktualizovat a dát nevýhradní povolení třetí straně k užívání díla, to vše bez souhlasu ostatních autorů. Jakýkoli zisk si ale autoři musí rozdělit mezi sebou na základě jednotlivých podílů.

2.4. Právo dílo užít

Česká úprava

Stěžejním právem vyplývajícím z titulu autorství je právo patřící mezi práva majetková, a to právo své dílo užít či dát svolení s jeho užitím, bez něhož jej s výjimkou zákonných výjimek a omezení jinou osobou užít nelze.⁷¹ Jako užití díla autorský zákon v § 12 odst. 4 demonstrativně vyjmenovává rozmnožování, rozšiřování, pronájem, půjčování, vystavování a sdělování díla veřejnosti. Právo dílo užít se přiznává zásadně autorskoprávní smlouvou, opět s výjimkou zákonných výjimek a omezení.⁷²

Rozmnožování neboli reprodukce díla je upraveno § 13 autorského zákona. Podle něj jde o vytváření rozmnoženin originálního díla, celého či jeho části, jakoukoli formou, tedy i formou elektronickou (skenování do počítače, digitální záznam na fotografii či na videu). Rozmnoženiny mohou být dočasné či trvalé; v případě sdělování díla prostřednictvím elektronických prostředků, jako je třeba internet (např. zasláním elektronickou poštou), jde s největší pravděpodobností o rozmnoženinu trvalou, a tak je nutné na takové dílo získat licenci.⁷³

Rozšiřováním se rozumí buď převod vlastnických práv k autorskému dílu, typicky prodej, nebo nabízení díla za takovým účelem. Vztahuje se na originální dílo i jeho rozmnoženinu (tedy i rozmnoženinu elektronickou, kterou lze prodat např. v obchodu s elektronickým obsahem).⁷⁴ V § 14 odst. 2 je představen institut tzv. „vyčerpání práva“ vycházející ze směrnice 2001/29/ES tedy to, že s převodem vlastnického práva ke kopii díla autor ztrácí nad touto kopií kontrolu.

⁷¹ § 12 odst. 1, 2 Autorského zákona.

⁷² Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 2. 2015, sp. zn. 30 Cdo 2789/2013 [online]. [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembrgvpxa4s7ge2v6mjwl5zv6njwgy>.

⁷³ CHALOUPKOVÁ, H., HOLÝ, P. Autorský zákon. 5. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-671-5. s. 39.

⁷⁴ § 14 autorského zákona.

Pronájem je podle § 15 autorského zákona dočasné zpřístupnění díla, ať už díla původního, nebo rozmnoženiny, za úplatu nebo jiný přímý či nepřímý hospodářský prospěch. Vzhledem k tomu, že charakteristickým znakem pronájmu je požadavek na to, aby bylo dílo hmotné, nelze tento institut v případě užívání autorského díla na internetu použít. Stejně tak pro použití institutu půjčování, jehož charakteristika je obsažena v § 16 autorského zákona, a vystavování upraveném § 18, je nutné, aby bylo dílo hmotné, a tudíž jej v rámci užívání autorských děl na internetu použít nelze.

Sdělováním veřejnosti se podle § 12 odst. 4 písm. f) rozumí také jednak „právo na provozování díla živě nebo ze záznamu a právo na přenos provozování díla,“ jednak práva na vysílání, přenos a provozování rozhlasového či televizního díla. Pro potřeby této práce je ovšem důležitý jen institut provozování ze záznamu a jeho přenos, který neprobíhá televizním ani rádiovým signálem, ale může k němu docházet mimo jiné i skrze internetovou síť.

Sdělování nehmotného díla veřejnosti, tedy jeho zpřístupňování blíže neurčenému počtu osob, lze podle § 18 odst. 1 činit „živě nebo ze záznamu, po drátě nebo bezdrátově“. Odstavec 2 téhož paragrafu dále upřesňuje, že o institut sdělování díla veřejnosti jde i v případě, kdy je tak činěno přes počítačovou síť (zejména internet) a kdy si uživatel takové sítě může vybrat čas i místo přístupu. Toto ustanovení počítá s uložením díla na paměťové médium a jeho přenos přes internet.⁷⁵ Pro ilustraci, sdělováním díla veřejnosti jsou tedy bezpochyby např. videoportály jako je YouTube nebo Stream.cz.

Americká úprava

V rámci autorského práva USA jmenuje § 106 U.S.C. konkrétní majetková práva autora. Pro tuto práci relevantní jsou následující:

- právo dílo rozmnožit;⁷⁶
- právo vytvořit z díla dílo odvozené (např. vytvoření videa na základě literárního díla);⁷⁷

⁷⁵ CHALOUPKOVÁ, H., HOLÝ, P. Autorský zákon. 5. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-671-5. s. 45.

⁷⁶ 17 U.S.C. § 106 odst. (1).

⁷⁷ 17 U.S.C. § 106 odst. (2)

- právo šířit kopie nebo nahrávky díla prodejem nebo jiným převodem vlastnických práv nebo nájmem, pronájmem nebo zapůjčením (tedy publikace), přičemž i zde platí institut v podstatě totožný s českým, potažmo evropským institutem vyčerpání práva, tzv. „doktrína prvního prodeje“ (anglicky „First sale doctrine“);⁷⁸
- právo dílo veřejně provozovat se vztahuje na určité druhy děl, jako literární, hudební či filmová díla, přičemž software může být považován jednak za literární, jednak za audiovizuální dílo;⁷⁹
- právo dílo veřejně vystavovat se opět vztahuje jen na některé druhy děl.⁸⁰

Nutno dodat, že vzhledem k tomu, že se § 106 odst. (3) vztahuje pouze na nahrávky či kopie, na které § 101 U.S.C. dává požadavek hmatatelnosti, a ne na dílo samotné (na rozdíl od ustanovení následujících), v případě zpřístupnění kopie online nepůjde o jeho porušení.⁸²

3. Licence

Licence je významný institut autorského práva i ve vztahu k tématu této diplomové práce. Lze ji vztáhnout na duševní vlastnictví jako celek, tedy i na jeho podmnožinu, autorské dílo.

Česká úprava

Jak již bylo psáno výše, obecná úprava licence je v rámci českého práva obsažena v občanském zákoníku⁸³ jako *lex generalis*. Přestože byla ustanovení o licenci přesunuta do občanského zákoníku z důvodu jejich aplikovatelnosti na

⁷⁸ 17 U.S.C. § 106 odst. (3)

⁷⁹ 17 U.S.C. § 106 odst. (4)

⁸⁰ 17 U.S.C. § 106 odst. (5)

⁸¹ Rights Granted Under Copyright Law. bitlaw.cz [online]. [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: <https://www.bitlaw.com/copyright/scope.html#reproduction>.

⁸² WIEHE, K. Dollars, Downloads and Digital Distribution: Is "Making Available" a Copyrighted Work a Violation of the Author's Distribution Right? *UCLA Entertainment Law Review* [online]. 1. 1. 2008 [cit. 2018-03-20]. Retrieved from <https://escholarship.org/uc/item/3bx0g0fn>. s. 120, 121.

⁸³ Část čtvrtá, Hlava II, Díl 2, oddíl 5 Občanského zákoníku.

celé odvětví civilního práva,⁸⁴ část úpravy lze stále použít jen v odvětví práva autorského.

Občanský zákoník obsahuje tedy speciální úpravu licence k předmětům, které jsou chráněny autorským zákonem.⁸⁵ V autorském zákoně lze potom nalézt speciální úpravu zákonných licencí. Licenční smlouvy se občanským zákoníkem řídí tehdy, pokud byly uzavřeny od 1. 1. 2014. Smlouvy uzavřené před tímto datem se řídí podle ustanovení obchodního zákoníku.

Konkrétně je obecná úprava licence zakotvena v § 2358 odst. 1 občanského zákoníku. Ten ji charakterizuje jako „*oprávnění k výkonu práva duševního vlastnictví*“, které je poskytováno na základě licenční smlouvy. Stranami této smlouvy je vždy poskytovatel a nabyvatel takového oprávnění, přičemž zpravidla je toto oprávnění poskytováno za odměnu (úplatná licence), i když ji lze uzavřít také bez sjednání protiplnění (bezúplatná licence).

Existují dva druhy licence, a to výhradní a nevýhradní. Výhradní licenci je taková, která neumožňuje poskytovateli licence po dobu jejího trvání poskytnout tuto licenci i jiné osobě. Pokud se v licenční smlouvě neuvede opak, poskytovatel nesmí právo, ke kterému oprávnění poskytl, sám užívat. Oproti tomu nevýhradní licence umožňuje poskytovateli poskytnout oprávnění více stranám najednou, stejně jako tato práva sám vykonávat.⁸⁶ Licenční smlouva poskytující výhradní oprávnění musí mít písemnou formu⁸⁷, nevýhradní smlouvu je možno uzavřít i ústně či konkludentně.⁸⁸ Nepísemné smlouvy ale z logiky věci působí v praxi problémy s dokazováním.

Speciální úprava obsažená v občanském zákoníku obecně pojednává o problematice licence vztahující se přímo k autorským dílům. Zákon dává autorovi široké možnosti k vyjednání podmínek smlouvy. Umožňuje autorovi stanovit, jakým způsobem, v jakém rozsahu a v jaké podobě může oprávněný autorovo dílo užit.⁸⁹ Pokud ale nejsou podmínky upřesněny, jsou dány domněnky rozsahu licence – územní působnost bude stanovena pouze pro Českou republiku, ostatní podmínky

⁸⁴ VALEKOVÁ, A. Věc v právním smyslu ve vztahu k autorskému právu. Epravo.cz [online]. 10. 5. 2012 [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/vec-v-pravnim-smyslu-ve-vztahu-k-autorskemu-pravu-82470.html>.

⁸⁵ Část čtvrtá, Hlava II, Díl 2, oddíl 5, pododdíl 2. Občanského zákoníku

⁸⁶ § 2360–2361 Občanského zákoníku.

⁸⁷ § 2358 odst. 2 Občanského zákoníku.

⁸⁸ MARTINKA, M. Licenční smlouva. Epravo.cz [online]. 20. 8. 2014 [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/licennci-smlouva-95097.html>.

⁸⁹ § 2371 Občanského zákoníku.

jsou pak odvislé od toho, co je pro konkrétní dílo obvyklé (v případě doby, na kterou se licence uzavírá, je pak stanovena horní hranice jednoho roku.⁹⁰

Pokud to licenční smlouva nevyklučuje, přechází licence po zániku osoby držícího licenci na jeho právního nástupce;⁹¹ jinak smlouva zaniká. K zániku smlouvy dojde také v případě, kdy vyprší sjednaná doba, po kterou má smlouva trvat, nebo nastanou jiné podmínky dohodnuté ve smlouvě.⁹²

Americká úprava

V autorském právu Spojených států mají smluvní strany na výběr z několika oblastí práva, v rámci kterých mohou licenční smlouvu uzavřít.

Základním pramenem smluvního práva je Common law, tedy soudcovské právo. Ke snadnější orientaci v Common law byly vytvořeny tzv. „Restatements“ (soubor právních pojednání s cílem usnadnit orientaci v základech různých právních odvětví⁹³), což jsou kompilace soudních rozhodnutí s velkým vlivem na právo, i když bez právní síly zákona. V rámci smluvního práva lze tedy k orientaci ve smluvním právu použít dokument Restatement (Second) of Contracts z roku 1980.⁹⁴

Další oblastí, ze které čerpat právní úpravu smluvního práva, je obchodní právo. To je ve Spojených státech upraveno kodexem U.C.C. (Universal Commercial Code, česky „Univerzální Obchodní Kodex“)⁹⁵, dispozitivně upravujícím kromě jiného např. formu smlouvy nebo obligace vyplývající z ní. U.C.C. pojednává v článku 2 mimo jiné i o zboží (anglicky „goods;“).⁹⁶ Pokud se ovšem jedná o software, autor použití ustanovení obsažených v U.C.C.

⁹⁰ MARTINKA, M. Licenční smlouva. Epravo.cz [online]. 20. 8. 2014 [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/licencni-smlouva-95097.html>.

⁹¹ § 2383 Občanského zákoníku.

⁹² JANSKA, L., a kol. Internetové právo. Brno: Computer Press, 2016. ISBN 978-80-251-4664-4. s. 116.

⁹³ Restatement Of The Law [online]. [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: <https://www.nolo.com/dictionary/restatement-of-the-law-term.html>.

⁹⁴ RAYSMAN, R. a kol. Intellectual property licensing: forms and analysis. S.l.: Law Journal Seminars Pr, 2006. ISBN 1588520862. Kapitola 2, s. 3.

⁹⁵ Uniform commercial code [online]. [cit. 2018-03-22] Dostupné např. z: https://www.michigan.gov/documents/entireuccbook_18831_7.pdf.

⁹⁶ RAYSMAN, R. a kol. Intellectual property licensing: forms and analysis. S.l.: Law Journal Seminars Pr, 2006. ISBN 1588520862. Kapitola 2, s. 4-6.

nedoporučuje vzhledem k tomu, že soudy se nemohou shodnout, zda jde o zboží, nebo službu, a zda tedy ustanovení tohoto zákona lze vůbec použít.⁹⁷

Je tak na smluvních stranách zvážit, která právní oblast je pro jejich věc nejpříznivější, případně které právo se na jejich konkrétní případ vztahuje, a tedy jehož ustanoveními by se měli řídit.

3.1. Licence v prostřední mezinárodního internetu

Pokud chce uživatel internetu užít autorské dílo chráněné autorským zákonem, jako je video, literární dílo, počítačový program nebo fotografie, potřebuje k tomu, aby mu k tomu byl autorem díla udělen souhlas. K udělení takového souhlasu se v praxi používá licence nejčastěji; typicky jde o umístění díla na internetové stránky.⁹⁸ To se netýká výjimek z autorského zákona, tedy volného užití a zákonné licence, o kterých bude pojednáno v samostatné kapitole.

Pokud internetový uživatel nechce uzavírat přímo s autorem licenční smlouvu a zároveň pokud nepotřebuje jedno konkrétní dílo, ale stačí mu, aby takové dílo splňovalo jen několik základních znaků (rozuměj např. pokud uživatel hledá ne konkrétní, ale jakoukoli fotku ostrova Santorini, nebo program, který má určité funkce, ale uživateli nezáleží na tom, kdo jej vyvinul), má alternativní možnost, a to tzv. veřejné licence. V následujících podkapitolách budou představeny dvě hlavní kategorie veřejných licencí.

3.1.1. Licence Creative Commons

Existují veřejné licence, které nabízejí možnost autorská díla (s výjimkou počítačových programů) užívat za předem stanovených podmínek bez nutnosti vyjednat licenční smlouvu. Nejspíše nejznámější⁹⁹ jsou ty poskytované americkou neziskovou organizací s názvem Creative Commons Corporation (dále jen „Creative Commons,“ což lze do češtiny přeložit jako „tvůrčí lid“ či „tvůrčí komunita“) a umožňují autorům stanovit si podmínky, za kterých bude jejich dílo

⁹⁷ GOTTLIEB, S. Installation Failure: How the Predominant Purpose Test Has Perpetuated Software's Uncertain Legal Status Under the Uniform Commercial Code. michiganreview.org [online]. [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: http://michiganlawreview.org/wp-content/uploads/2015/03/113MichLRev739_Gottlieb.pdf. s. 742.

⁹⁸ MARTINKA, M. Autorská díla na internetu. Epravo.cz [online]. 7. 10. 2015 [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/autorska-dila-na-internetu-98978.html>.

⁹⁹ DONÁT, J., TOMÍŠEK, J. Právo v síti: průvodce právem na internetu. Praha: C.H. Beck, 2016. ISBN 978-80-7400-610-4. s. 117.

poskytnuto, a uživatelům možnost toto dílo za autorem stanovených podmínek užívat.¹⁰⁰

Licence Creative Commons se řídí mezinárodním právem. Pro potřebu vynutitelnosti práv a povinností vyplývajících z nich v různých zemích vznikly tzv. „porty“, neboli přizpůsobení licencí místnímu autorskoprávnímu systému co do nuancí a terminologie při zachování kompatibility s mezinárodním autorským právem. V době psaní této práce existuje pro Creative Commons verzi 3.0 50 takových portů¹⁰¹ včetně jednoho pro Českou republiku z 16. dubna 2009.¹⁰² V době psaní této práce se ovšem postupně přechází na verzi 4.0, která si klade za cíl být účinná a přímo použitelná celosvětově a k portům přistupovat jen ze závažných důvodů.¹⁰³

Zmíněná možnost autorů stanovit si podmínky je zajištěna licencemi Creative Commons verze 4.0, které lze vytvořit kombinací čtyř základních oprávnění. Těmito oprávněními jsou:

- Uvedení původu (Attribution) – značí se zkratkou BY, vyžaduje uvedení původního autora díla. Toto oprávnění je součástí licence zpravidla vždy;
- Zachování licence (Share Alike) – značí se zkratkou SA, dovoluje dílo šířit a upravovat, pokud je však dodržena podmínka jeho šíření pod stejnými licenčními podmínkami;
- Nezpracovávat (No Derivatives) – značí se zkratkou ND, zakazuje do díla jakkoli zasahovat;
- Neužívat komerčně (Non Commercial) – značí se zkratkou NC a zakazují mít z díla jakýkoli peněžité nebo jiný hospodářský prospěch.

Oprávnění lze libovolně kombinovat, s výjimkou SA a ND, která se vzájemně vylučují.¹⁰⁴

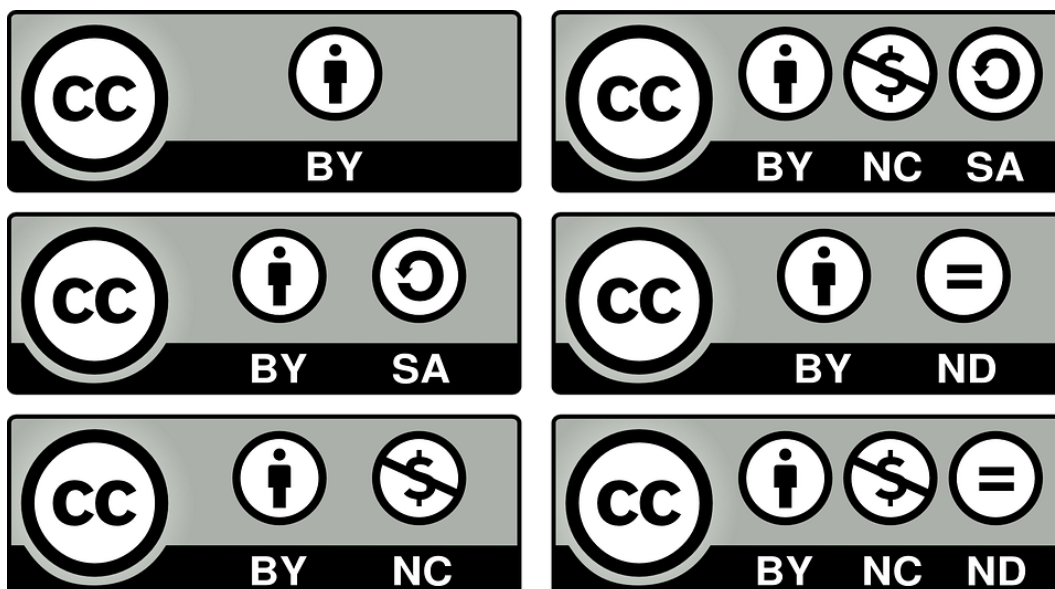
¹⁰⁰ Licenční prvky. wiki.creativecommons.cz [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: <http://www.creativecommons.cz/licence-cc/licencni-prvky/>.

¹⁰¹ Seznam všech zemí, na které se porty vztahují, lze nalézt na webu wiki.creativecommons.org [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: https://wiki.creativecommons.org/wiki/CC_Ports_by_Jurisdiction.

¹⁰² Affiliate Network. wiki.creativecommons.org [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: https://wiki.creativecommons.org/wiki/CC_Affiliate_Network.

¹⁰³ Affiliate Network. wiki.creativecommons.org [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: https://wiki.creativecommons.org/wiki/CC_Affiliate_Network; https://wiki.creativecommons.org/wiki/Version_4.

¹⁰⁴ Licence, stejně jako odkazy na plné znění licenčních podmínek v anglickém jazyce, lze nalézt na internetové stránce s názvem „O licencích.“ creativecommons.org [online]. [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: <https://creativecommons.org/licenses/?lang=cs>; JANSÁ, L., a kol. Internetové právo. Brno: Computer Press, 2016. ISBN 978-80-251-4664-4. s. 117, 118.

Obrázek 1 - Kombinace atributů licencí Creative commons¹⁰⁵

Pokud si autor podmínky sdílení díla nemíní stanovit a chce jej sdílet v maximálním rozsahu, může se vzdát autorských práv pod univerzální licencí Creative Commons 0 1.0 a zpřístupnit ji tak všem uživatelům.¹⁰⁶

Jednotlivé licence se značí postupně za sebou v následujícím pořadí: zkratkou „CC“ pro Creative Commons, zkratkou oprávnění (v případě, že jich je více, jsou odděleny pomlčkami) a verzí licence. Příklad značky licence může být CC BY-NC-SA 4.0.

K vyhledání děl, na které se některá z licencí Creative commons vztahuje, lze použít přímo internetové stránky organizace. Tyto stránky nejsou přímo vyhledávač, ale odkazují na vyhledávače, které v obsahu licencovaném Creative Commons vyhledávají. Těmito službami jsou např. Flickr pro obrázky, YouTube pro videa a SoundCloud pro hudbu.¹⁰⁷

Z výše uvedeného vyplývá, že uživateli je vždy dovoleno dílo šířit, a, vyjma případu oprávnění ND, jej i upravovat. Licence Creative Commons je tak skvělým prostředkem pro legální a zároveň pohodlné zajištění přístupu k velkému množství autorských děl pro potřeby širokému spektru uživatelů bez nutnosti podnikání složitých právních kroků.

¹⁰⁵ Druhy licencí Creative commons. In: Pixabay.com [online]. [cit. 2018-03-23]. Dostupné z: https://cdn.pixabay.com/photo/2015/05/25/16/08/creative-commons-783531_960_720.png.

¹⁰⁶ CC0 1.0 Universal legal code. creativecommons.org [online]. [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: <https://creativecommons.org/publicdomain/zero/1.0/legalcode>.

¹⁰⁷ CC Search beta. creativecommons.org [online]. [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: <https://search.creativecommons.org/>.

3.1.2. Open Source a Free Software

V případě počítačových programů existuje mnoho softwarových licencí, které lze zařadit do jedné ze dvou kategorií – „free software“ a „open source software“.

Free software (česky „Svobodný software“, někdy také nazývaný „Libre software“) je takový program, který ve vztahu k němu poskytuje uživateli čtyři základní svobody. Tyto svobody se značí čísla 0–3 a musejí platit zároveň. Těmito svobodami jsou:

- Svoboda program spouštět, jakýmkoli způsobem, za jakýmkoli účelem (svoboda 0);
- Svoboda zjišťovat, jak program pracuje, a měnit jej podle svých potřeb, přičemž přístup ke zdrojovému kódu je toho předpokladem. (svoboda 1);
- Svoboda redistribuovat kopie za účelem pomoci bližnímu (svoboda 2);
- Svoboda distribuovat kopie vlastních upravených verzí; přístup ke zdrojovému kódu je toho opět předpokladem (svoboda 3).

Tyto svobody jsou trvalé a nezrušitelné. Retroaktivně tedy nelze přidat žádná další pravidla či omezení.¹⁰⁸ Mezi svobody nepatří zákaz komerčního užívání, svobodný neznamená zdarma (na rozdíl od anglického jazyka, ve kterém jsou oba významy zahrnuty pod výraz „free,“ čímž může vzniknout mýlka). Autor tedy může za dílo pod licencí kategorie free software, které vytvořil nebo které získal a upravil, požadovat odměnu.¹⁰⁹ Většina licencí free software ale obsahuje ustanovení, která komerční použití zakazují.¹¹⁰

Open source software (česky lze přeložit jako „software s otevřeným zdrojovým kódem“) je v zásadě velice podobný. Podmínky, které musí software splňovat, aby mohl být za otevřený označen, jsou následující:

- Požadavek na volnou redistribuci bez omezení technologií, na kterých jej lze použít, lidí, skupin či oblastí použití;

¹⁰⁸ What is free software? gnu.org [online]. [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <https://www.gnu.org/philosophy/free-sw.html.en>.

¹⁰⁹ What is free software? gnu.org [online]. [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <https://www.gnu.org/philosophy/free-sw.html.en>.

¹¹⁰ Free Software. techopedia.org [online]. [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <https://www.techopedia.com/definition/7305/free-software>.

- Program musí obsahovat zdrojový kód, jehož integrita musí být zachována;
- Licence musí povolovat úpravy programu, musí se vztahovat na všechny redistribuce programu, nesmí zakazovat jiný software a nesmí platit jen pro specifický produkt.¹¹¹

Výše uvedené testy sestavují neziskové organizace FSF (Free Software Foundation) jako standardy pro free software a OSI (Open Source Initiative) pro open source. Slouží ke stanovení, zda lze program pod jednu z kategorií zařadit či ne, a zda jej tedy může příslušné organizace doporučit. Licence může zároveň splňovat podmínky FSF i OSI, a tedy program může být zároveň free software a open source software.

Příklady nejpoužívanějších licencí jsou BSD-3¹¹² pro open source software a GNU GPL¹¹³ pro free software.

Na závěr lze ještě uvést, že open source software a free software si nelze plést s tzv. freeware. Tento druh softwaru také podléhá licenci, lze jej užívat na dobu neurčitou a bez nároku na odměnu, avšak, na rozdíl od obou výše zmíněných typů programů, ale jeho zdrojový kód není zpřístupněn; držitel licence tedy není oprávněn do kódu programu zasahovat.¹¹⁴

4. Výjimky a omezení autorského práva

Česká úprava

Autorský zákon umožňuje za předem stanovených podmínek a ve zvláštních případech autorské právo buď omezit, nebo uplatnit výjimku. Tyto instituty lze uplatnit buď na základě § 3 autorského zákona, nebo na základě tzv. Bernského tříkrokového testu podle § 29 autorského zákona.

¹¹¹ Frequently Answered Questions. [opensource.org](https://opensource.org/faq) [online]. [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: <https://opensource.org/faq>; The Open Source Definition. [opensource.org](https://opensource.org/docs/osd) [online]. [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: <https://opensource.org/docs/osd>.

¹¹² The 3-Clause BSD License. [opensource.org](https://opensource.org/licenses/BSD-3-Clause) [online]. [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: <https://opensource.org/licenses/BSD-3-Clause>.

¹¹³ GNU General Public License. [gnu.org](https://www.gnu.org/licenses/gpl.html) [online]. [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: <https://www.gnu.org/licenses/gpl.html>.

¹¹⁴ Freeware. [root.cz](https://www.root.cz/specialy/licence/freeware/) [online]. [cit. 2018-03-16]. Dostupné z: <https://www.root.cz/specialy/licence/freeware/>.

4.1. Výjimky z ochrany autorského zákona

Autorský zákon v § 3 demonstrativně uvádí některé druhy děl, na které se nevztahuje ochrana autorského práva podle autorského zákona. Rozděluje je na dvě skupiny, a to jednak na „úřední díla“ (§ 3 písm. a)) a jednak na výtvořiny tradiční lidové kultury (§ 3 písm. b)).

Úřední dílo (zákon jako příklady mimo jiné uvádí právní předpis či rozhodnutí) je vyňato z ochrany autorským zákonem spolu s díly, že na jejichž vynětí je veřejný zájem.¹¹⁵ Pro ilustraci, takovými díly mohou být například bankovky, které tedy sice jsou vyňaty z ochrany zákonem autorským, ale na jejich ochranu se vztahuje zákon jiný.¹¹⁶

Co se týče výtvořin tradiční lidové kultury, u nich se má za to, že autora není možné nijak dohledat, a proto je lze (s výjimkou uměleckého výkonu umělců) užívat v podstatě bez omezení. Jediným omezením je požadavek na důstojnost jeho užívání.¹¹⁷

4.2. Bernský tříkrokový test

„*Test dovoleného uplatnění výjimek nebo omezení práva autorského, práv souvisejících s právem autorským nebo práva k databázím,*“¹¹⁸ tzv. Bernský test nebo Tříkrokový test (The Three-Step Test), původem pochází, jak už z názvu vyplývá, z Bernské úmluvy, konkrétně z jejího čl. 9 odst. 2, a je vlastně středobodem této diplomové práce. Stanovuje totiž 3 podmínky, které je třeba splnit, aby mohlo být dáno omezení nebo výjimka z autorského práva. Tento test byl zahrnut do dalších mezinárodních smluv, z nichž nejdůležitější je TRIPS. Zatímco se tři kroky podle Bernské konvence vztahovaly pouze na rozmnožování autorských děl, čl. 13 mezinárodní smlouvy TRIPS přímo nestanovuje žádný okruh práv, na která by se tento test vztahoval, čímž byla jeho působnost rozšířena na autorské právo jako celek.¹¹⁹ Na základě těchto mezinárodních úmluv byl

¹¹⁵ CHALOUPKOVÁ, H., HOLÝ, P. Autorský zákon. 5. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-671-5. s. 17.

¹¹⁶ Tamt.

¹¹⁷ Tamt.

¹¹⁸ TELEČ, I. Pojmové znaky duševního vlastnictví. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-425-4. s. 50.

¹¹⁹ HERMANN, R. IP Experts Focus On 3-Step Test In Copyright, Discuss Way Forward. Ip-watch.org [online]. 21. 12. 2011 [cit. 2018-03-03]. Dostupné z: <https://www.ip-watch.org/2011/12/21/ip-experts-focus-on-3-step-test-in-copyright-debate-way-forward/>.

tříkrokový test zaveden i do českého práva, a to § 29 odst. 1 Autorského zákona. Toto pravidlo se vztahuje na volná užití a zákonnou licenci.

První stanovenou podmínkou pro udělení výjimky nebo omezení autorského práva je to, že jej „*lze uplatnit pouze ve zvláštních případech stanovených zákonem*“. Toto pravidlo tedy uvádí nutnost řídit se zákonem, neboť výjimku či omezení lze udělit jen a pouze v případech, které zákon výslovně předvídá, jako jsou volná, školní či knihovnická užití. Zákonem je v tomto případě myšlen nejen zákon autorský, ale jakýkoli jiný zákon, který materii upravuje.¹²⁰

Dalšími kroky v tříkrokovém testu jsou podmínka, že autorské dílo lze užit „*pouze tehdy, pokud takové užití díla není v rozporu s běžným způsobem užití díla,*“ a potřeba toho, aby bylo zabráněno tomu, aby byly „*nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy autora;*“ přitom je třeba při každém použití autorského díla kontrolovat, zda nedochází k porušení těchto dvou podmínek.¹²¹ V praxi je obvykle potřeba použít jen dva stupně; na třetí se zpravidla nedostane, protože první dva kroky k určení, zda jde či nejde o omezení či výjimku z práva, dostačují.¹²²

V případě Bernského testu tedy nejde o právo uživatele cizího autorského díla, ale o „*omezení cizího subjektivního práva, jež stále patří vlastníkově.*“¹²³ Jinými slovy, nejedná se tedy o výsadu uživatele, jenž výjimky či omezení využívá, ale o zásah do práv vlastníka autorských práv k autorskému dílu.

4.3. Volné užití

Pravděpodobně nejvýznamnější výjimkou z autorského práva je volné (osobní) užití. Tento institut je upraven § 30 autorského zákona a patří mezi zákonné výjimky. Lze jej charakterizovat jako užití autorského díla pro osobní potřebu, pokud nejde o dosažení jakéhokoli materiálního zisku, ať už přímého (přímý prodej) či nepřímého (použití díla v rámci placeného zaměstnání pro splnění pracovního úkolu). Pro toto užití díla není potřeba souhlasu autora. Toto platí pouze pro člověka – právnická osoba tohoto institutu využít nemůže.¹²⁴

¹²⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 3. 2013, sp. zn. 30 Cdo 3093/2012 [online]. [cit. 2018-03-06]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembrgnpw4427giztaoa>.

¹²¹ CHALOUPKOVÁ, H., HOLÝ, P. Autorský zákon. 5. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-671-5. s. 17.

¹²² TELEČEK, I. Pojmové znaky duševního vlastnictví. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-425-4. s. 51.

¹²³ Tamt. s. 52.

¹²⁴ § 30 odst. 1 Autorského zákona.

Tento institut umožňuje pořídit kopii či napodobeninu díla, ta ale musí být vždy řádně označena a nelze ji použít k jinému účelu, než je osobní potřeba charakterizovaná výše.¹²⁵

V praxi se na internetu lze nejčastěji, zdali ne výlučně, setkat s vytvářením kopií v elektronické podobě. Dokud není účelem jejich pořizování peněžité profit, ale např. zábava nebo studium, je zákonná podmínka osobního užití splněna. Navíc lze do množiny osob, kterých se osobní užití díla nebo kopie díla týká, zahrnout nejen osobu, která jej užívá, ale i nejbližší okruh příbuzných a přátel.¹²⁶ Existují ale i druhy rozmnoženin autorských děl, na která sice zákonná definice pasuje, ale jsou z působnosti ustanovení o volném užití vyňaty.

Zejména pro prostředí internetu je nutné zdůraznit, že tato zákonná výjimka se netýká počítačových programů. § 65 odst. 1 (vzhledem k Směrnici 2009/24/ES¹²⁷) autorského zákona totiž počítačový program v jakékoli formě (včetně zdrojového kódu, ale vyjma uživatelského rozhraní¹²⁸) považuje za dílo literární, a proto je chráněno autorským zákonem.

Z hlediska kybernetické kriminality je nutné zmínit i záznamy audiovizuálních děl. Audiovizuální dílo je definováno jako „řada zaznamenaných spolu souvisejících obrazů, vyvolávajících dojem pohybu, ať již doprovázených zvukem, či nikoli.“¹²⁹ Typicky jím může být film nebo seriál. § 20 potom upravuje provozování takového díla ze záznamu a formuluje jej jako jeho zpřístupňování pomocí přístroje. Ve světle tématu této práce se „přístrojem“ typicky rozumí počítač či server.

Provozováním audiovizuálního díla ze záznamu se v dnešní době bude rozumět zejména natáčení v kině, tedy vytváření tzv. kinoripu, a jeho zpřístupnění na internetu. Známým, ne-li nejznámějším případem bude jednoznačně natáčení

¹²⁵ § 30 odst. 2, 4, 5 Autorského zákona.

¹²⁶ SÝKORA, M. Výjimka z ochrany autorského díla - Volná užití (III.). pravoit.cz [online]. 22. 9. 2008 [cit. 2018-03-03]. Dostupné z: <http://www.pravoit.cz/novinka/vyjimka-z-ochrany-autorskeho-dila-volna-uziti-iii>.

¹²⁷ Směrnice evropského parlamentu a rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů (kodifikované znění) Eur-lex.europa.eu [online]. [cit. 2018-03-05]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32009L0024&from=CS>.

¹²⁸ Bod 11 preambule Směrnice 2009/24/ES.

¹²⁹ § 62 odst. 1 Autorského zákona.

v kině filmu „Simpsonovi ve filmu“ během premiéry, která se odehrála v Českých Budějovicích.¹³⁰

Pro úplnost lze ještě uvést, že výjimka volného užití se netýká také elektronických databází.

Z pohledu práva záleží i na tom, jakým způsobem je dílo získáno. Prostředí internetu nabízí mnoho způsobů a nástrojů k získání rozmnoženin, z nichž některé jsou pro případného uživatele problematické. Pokud totiž při stahování autorského díla z internetu určené pro volné užití, tedy pouze pro svoji osobní potřebu, toto dílo dále uživatel neadresně sdílí (takto pracují služby typu peer-to-peer), porušuje tím podmínky volného užívání.¹³¹

K porušení podmínek volného užívání dochází i v případě, kdy je autorské dílo chráněno nějakým technickým zařízením ochrany práv a uživatel je za účelem užití tohoto díla prolomí.

Technická zařízení ochrany práv jsou upravena v § 43. Podle jeho odst. 3 jsou to technologie sloužící k ochraně autorských děl před protiprávním zacházením s nimi. Ustanovení odst. 3 navíc uvádí příklady takových technologií, a to šifrování nebo kódování. Zákon navíc výslovně uvádí, že prostředek ochrany musí být účinný; tato účinnost nemůže znamenat nic jiného než jeho správnou funkčnost.¹³²

Autorská práva porušuje každý, kdo tato technologická ochranná zařízení prolamuje.¹³³ Stejně tak jsou porušovány i každým, kdo prostředky sloužící k prolomení ochranných zařízení dováží, pronajímá, prodává apod. anebo tím, kdo poskytuje služby, které mají jen a pouze takový účel či je-li to jejich účelem hlavním.¹³⁴

V souvislosti s volným užitím je důležité zmínit, že pokud půjde o autorské dílo, na které se volné užití bude vztahovat, ale toto dílo bude chráněné technickým

¹³⁰ MACICH, J. Případ kinorip: od klukoviny k jedné z největších pirátských kauz (aktualizováno). lupa.cz [online]. 21. 1. 2008 [cit. 2018-03-03]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/pripad-kinorip/>.

¹³¹ SÝKORA, M. Výjimka z ochrany autorského díla - Volná užití (III.). pravoit.cz [online]. 22. 9. 2008 [cit. 2018-03-03]. Dostupné z: <http://www.pravoit.cz/novinka/vyjimka-z-ochrany-autorskeho-dila-volna-uziti-iii>.

¹³² CHALOUPKOVÁ, H., HOLÝ, P. Autorský zákon. 5. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-671-5. s. 122.

¹³³ § 43 odst. 1 Autorského zákona.

¹³⁴ § 43 odst. 2 Autorského zákona.

zařízením ochrany práv, které je nutné prolomit, bude tím zasaženo do autorských práv vlastníka práv k dílu.¹³⁵

Mezinárodní označením technického zařízení ochrany práv je DRM (pro technický popis viz kapitolu 4.3 - DRM). Jeho primárním účelem je omezení přístupu k dílu veřejností, což v prostředí počítačů a internetu znamená omezení možnosti dílo chráněné takovým prostředkem rozmnožovat.

Na závěr je ještě třeba uvést, že existují i odpůrci této technologie, kteří ji odmítají s tím, že narušuje spíše práva jeho uživatelů, než že by chránila dílo před zneužitím – uživatel např. nemá často možnost výběru přehrávače, protože ten je součástí ochrany (spolu se záměrem poskytovatele udržet si zákazníka). Přitom prolomení této ochrany není pro uživatele znalého problematiky obcházení tohoto druhu zabezpečení příliš složité, a v porovnání s dobou vývoje trvá zlomek potřebného času.¹³⁶

4.4. Zákonná licence

Institut zákonných licencí vychází ze směrnice 2001/29/ES, která obsahuje celkem 20 volitelných a dobrovolných výjimek a je na každém státu, zda a které zavede.¹³⁷ Ve francouzské úpravě lze proto najít např. výjimku pro bezúplatnou reprodukci a znázornění veřejně vystavených architektonických a sochařských děl,¹³⁸ a v britské výjimku týkající se kopií pro slabozraké.¹³⁹ Na všechny výjimky nicméně musí být použit Bernský tříkrokový test.¹⁴⁰

Zákonná licence patří mezi výjimky z autorského práva. Zákon v tomto případě umožňuje užít dílo, které normálně ochraně zákona podléhá, aniž by k tomu

¹³⁵ CHALOUPKOVÁ, H., HOLÝ, P. Autorský zákon. 5. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-671-5. s. 122.

¹³⁶ SÝKORA, M. Technické prostředky ochrany autorských práv. Ip-watch.org [online]. 11. 1. 2010 [cit. 2018-03-03]. Dostupné z: <http://www.pravoit.cz/novinka/technicke-prostredky-ochrany-autorskych-prav>.

¹³⁷ SEVILLE, C. EU intellectual property law and policy. Northampton, MA: Edward Elgar, c2009. Elgar European law. ISBN 978-1-84720-123-2. s. 53, 54.

¹³⁸ WEISSELBERG, E. Copyright 2018 | France. 5.4. Iclg.com[online]. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <https://iclg.com/practice-areas/copyright-laws-and-regulations/France>.

¹³⁹ O'KELLY-GILLARD, R; SHERRELL, P. Copyright 2018 | United Kingdom. 5.4. Iclg.com[online]. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <https://iclg.com/practice-areas/copyright-laws-and-regulations/united-kingdom>.

¹⁴⁰ SEVILLE, C. EU intellectual property law and policy. Northampton, MA: Edward Elgar, c2009. Elgar European law. ISBN 978-1-84720-123-2. s. 53, 54

oprávněný musel udělit souhlas.¹⁴¹ Nutno říci, že tato výjimka zasahuje do práv autora k dílu.

Licence k úřednímu účelu je obsažena v § 34 písm. a) autorského zákona. Podle něj lze autorské dílo užit pro úřední účely a pouze tehdy, když s tím zvláštní zákon počítá, přičemž zároveň musí být splněna podmínka, že účelem je veřejná bezpečnost. Pokud jsou tyto podmínky splněny, musí být navíc užití díla patřičně odůvodněno.¹⁴² Tato licence se vztahuje i na díla nezveřejněná¹⁴³ a je bezúplatná.

Licence aktuálního zpravodajství je upravena § 34 písm. b), a dovoluje užití dílo pro informování veřejnosti o aktuálním dění, přičemž toto užití je omezeno požadavkem na dodržení odpovídajícího „*rozsahu informačního účelu*.“ O zpravodajskou licenci podle § 34 písm. c) potom jde tehdy, je-li autorské dílo převzato z hromadného sdělovacího prostředku a zveřejněno v jiném takovém médiu. Užití podle zpravodajské licence však není přípustné, pokud to je výsledně zapovězeno. Pokud to není nemožné, musí být uvedeno autorovo jméno, název díla a pramen. Tyto dvě licence jsou bezúplatné a v souladu s § 29 odst. 2 se vztahují i na díla nezveřejněná.

Mezi zpravodajské prostředky patří v prostředí internetu zpravodajské servery. Ty tedy mohou za daných podmínek v rámci těchto zákonných licencí použít autorská díla jako je video či fotografie události, o které chtějí informovat, resp. tato díla převzít z jiného média, aniž by museli uzavírat licenční smlouvu s autorem díla.

Tzv. školní licence je obsažena v § 35 odst. 2 a 3 autorského zákona. Umožňuje užití díla při školním představení pro oči pouze žáků a učitelů, pokud z toho neplyne žádný hmotný prospěch.¹⁴⁴ Dále umožňuje škole užití dílo vytvořené žákem v rámci vztahu žák-škola, a to i za úplatu.¹⁴⁵

Knihovní licence, upravená § 37 autorského zákona, umožňuje veřejným ústavům jako je muzeum, archiv či škola dílo rozmnožovat pro archivační účely nebo pro nahrazení kopie poškozené, a obecně jej užívat s výjimkou sdělování. Tyto veřejné ústavy mohou půjčovat originály děl, ne však zvukové a audiovizuální díla.¹⁴⁶

¹⁴¹ CHALOUPKOVÁ, H., HOLÝ, P. Autorský zákon. 5. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-671-5. s. 77.

¹⁴² Tamt. s. 90, 91.

¹⁴³ § 29 odst. 2 autorského zákona.

¹⁴⁴ § 35 odst. 2 autorského zákona.

¹⁴⁵ § 35 odst. 3 autorského zákona.

¹⁴⁶ § 37 odst. 2, 3 autorského zákona.

Licence pro osoby se zdravotním postižením je upravena v § 38 upravuje práva spojená s vyhotovováním rozmnoženin děl pro, jak vyplývá z názvu, potřeby zdravotně postižených. Umožňuje vytváření rozmnoženin a jejich rozšiřování a sdělování v případě, že je tak konáno ve prospěch zdravotně postižených a v „*rozsahu odpovídajícím jejich zdravotnímu postižení*“, za podmínky, že je tak činěno bez jakékoli formy peněžitého zisku. Tato licence se vztahuje pouze na díla vydaná.

V případě audiovizuálního díla je navíc odst. 2 umožněno pro osoby se zrakovým či sluchovým postižením díla omezeně upravovat, a to do té míry, aby se těmto osobám umožnilo co nejlepší porozumění dílu. Těmito úpravami se rozumí přidání zvukového popisu obrazu pro lepší porozumění dílu zrakově postiženými, resp. obrazového popisu (zejména znakové řeči) pro lepší porozumění dílu sluchově postiženými.¹⁴⁷ Opět o zákonnou licenci půjde pouze v případě, že z tohoto užití díla nebude plynout žádný hospodářský prospěch.

Americká úprava

4.5. Fair use

Jedním z nejdůležitějších institutů, a podle autora pravděpodobně nejdůležitější odlišností, která se v americkém autorském právu vyskytuje, je institut „Fair use“ (lze přeložit jako „řádné užívání/užití“). Ten dovoluje užívání díla jinak chráněného autorským právem, je tedy podobný jako výjimky a omezení v českém právu. Podmínky pro splnění kvalifikace určitého užívání jako fair use jsou uvedeny v § 107 U.S.C. Tyto podmínky jsou ale podle názoru autora spíše jakási vodítka či hlediska, o čemž vypovídá i fakt, že je nutné, aby v individuálních případech vždy rozhodl soud.¹⁴⁸ Fair use vznikl proto, aby se soudy mohly vyvarovat používání autorskoprávních zákonů, ze své podstaty nepružných, v případech, kdy to není žádoucí.¹⁴⁹ Řečená hlediska, podle kterých se fair use posuzuje, jsou následující:

¹⁴⁷ CHALOUPKOVÁ, H., HOLÝ, P. Autorský zákon. 5. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-671-5. s. 102, 103.

¹⁴⁸ STIM, R. Getting permission: how to license & clear copyrighted materials, online & off. 4th ed. Berkeley, Calif.: Nolo, 2010. ISBN 978-1413312706. s. 274.

¹⁴⁹ Steward v. Abend, 495 U.S. 207, 110 S. Ct. 1750 (1990). Dostupné z: https://cyber.harvard.edu/people/tfisher/IP/1990_Stewart.pdf.

- Účel a způsob užití (zejména zda je účelem získat hmotný prospěch či nikoli);
- Povaha autorsky chráněného díla (zda je dílo publikované či ne, zda se zabývá fikcí nebo fakty; hlediskem je i kreativita provedení díla);
- Množství a podstata části díla ve vztahu k celému dílu (tedy čím podstatnější část díla je použita, tím spíše o fair use nepůjde);
- Efekt užití díla na potenciální trh.¹⁵⁰

Ani jeden z těchto faktorů přitom není rozhodující a každé hledisko musí být v každém individuálním případě zváženo.¹⁵¹ Soudům je navíc umožněno v rámci jednotlivých případů přihlídnout k jakýmkoli dalším faktorům, které uznají vhodné.¹⁵²

Tato kritéria se vztahují na druhy děl demonstrativně vyjmenované v § 107 U.S.C., a jsou jimi např. kritika, komentáře, zpravodajství či výzkum. I když jsou body testu Fair use odlišné od bodů Bernského testu, bylo dovozeno, že jsou vzájemně kompatibilní.¹⁵³

4.6. Statutory exceptions

„Statutory exceptions“ (česky „zákonné výjimky“) jsou ekvivalentem americké autorskoprávní ochrany k zákonným licencím ochrany české. V §§ 108-122 U.S.C. vyjmenovávají konkrétní výjimky z ochrany děl autorským právem. Zde budou zmíněny ty pro tuto práci podle autora nejdůležitější

Statutory exception pro knihovny je uvedena v § 108 U.S.C. Umožňuje pro potřeby knihoven a archivů vytvářet kopie děl nebo díla distribuovat, pokud to není za účelem hospodářského zisku, jsou přístupné veřejnosti a výzkumníkům, a k dílu je přiložen copyright notice.¹⁵⁴ Zároveň jsou dány případy, ve kterých lze takto nakládat s díly; těmi jsou reprodukce nepublikovaných děl výhradně pro potřeby

¹⁵⁰ D'AGOSTINO, G, "Healing Fair Dealing?: A Comparative Copyright Analysis of Canadian Fair Dealing to UK Fair Dealing and US Fair Use" (2007). Comparative Research in Law & Political Economy. Research Paper No. 28/2007. Dostupné z: <http://digitalcommons.osgoode.yorku.ca/clpe/244>. s. 35-38.

¹⁵¹ Tamt. s. 40.

¹⁵² More Information on Fair Use. copyright.gov com [online]. [cit. 2018-03-21]. Dostupné z: <https://copyright.gov/fair-use/more-info.html>.

¹⁵³ HINZE, G.; JAZSI, P.; SAG, M. The Fair Use Doctrine in the United States — A Response to the Kernochan Report [online]. 26 července 2013 [cit. 2018-03-18]. Dostupné z:

https://nanopdf.com/download/3-what-is-the-role-of-fair-use-guidelines-in-the-united-states_pdf#.

¹⁵⁴ 17 U.S.C. § 108 odst. (a).

archivace, náhrada poškozené kopie, nebo pokud jde o jednotlivé články či výňatky nebo o díla, která již nelze jiným způsobem opatřit.¹⁵⁵

§ 110 U.S.C. odst. (2) umožňuje veřejné vystavování či provozování díla, pokud je toto dílo vytvořeno studenty v rámci vyučování pod dozorem vyučujících a pro užití studenty nebo zaměstnanci organizace. Oproti české úpravě navíc výslovně dovoluje veřejné provozování nebo vystavování díla pro potřeby neziskových vzdělávacích organizací, pokud nebyla jeho kopie opatřena protiprávně.¹⁵⁶

Výjimka je v § 121 U.S.C. také udělena pro vytváření kopií pro pomoc slepým a jinak zdravotně postiženým porozumět dílu. Kopie podle této výjimky mohou vznikat pouze ve specializovaném formátu v závislosti na druhu postižení.¹⁵⁷ Výjimka se výslovně nevztahuje na vytváření kopií počítačových programů.¹⁵⁸ Hlavním rozdílem oproti úpravě zákonných licencí v autorském zákoně, který vytváření kopií umožňuje vytvářet jakékoli osobě, U.S.C specifikuje, že takové rozmnoženiny může vytvářet pouze „oprávněná entita.“

¹⁵⁵ 17 U.S.C. § 108 odst. (b)-(e).

¹⁵⁶ 17 U.S.C. § 108 odst. (1).

¹⁵⁷ 17 U.S.C. § 121 písm. (b) odst. (1) (A).

¹⁵⁸ 17 U.S.C. § 121 písm. (b) odst. (2).

Praktická část

Jakmile dojde k umístění nebo přenosu autorského díla v prostředí internetu, stává se toto dílo součástí světa, ve kterém nezáleží jen na přímém uživateli, nýbrž i na entitách, které přístup uživatele k dílu za určitých podmínek umožňují. Záleží samozřejmě také na způsobu tohoto užívání, např. jaký způsob ke zmíněnému přenosu uživatel využije. Praktická část této práce bude proto zaměřena jednak na odpovědnost uživatelů za porušování autorských práv, ale zejména na odpovědnost poskytovatelů služeb. Jejím účelem bude také zjistit, které internetové nástroje sloužící k užívání autorských děl jsou legální a které ne, případně z jakých okolností jejich legalita vyplývá.

5. Technický popis relevantních technologických internetových nástrojů ke sdílení obsahu na internetu

5.1. Mere conduit

„Mere conduit“ je do češtiny překládáno jako prostý přenos. Tento překlad je jednoduchý a přesný – v nejjednodušší formě této služby docházelo k prostému přenosu dat, která se ukládají pouze dočasně. Využívá se zejména pro internetovou komunikaci mezi více uživateli (typicky Skype).^{159, 160} V dnešní době ale mají tyto komunikační služby hybridní povahu. Zatímco dříve se např. obsah komunikační služby ICQ mezi počítači přes server poskytovatele pouze přenášel, dnes se již často spolu s přenosem na server i ukládají, což už hraničí s hostingem.¹⁶¹ Toto je případ např. velmi oblíbeného komunikátoru WhatsApp.

5.2. File sharing

Sdílení souborů, anglicky „file sharing“, je proces zpřístupňování informací v digitální podobě (od dokumentů po filmy), který může probíhat několika způsoby;¹⁶² ne všechny přitom musejí být legální. Mezi takové způsoby, pro tuto

¹⁵⁹ ANDRUŠKO, A. Internet, informační společnost a autorské právo. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-327-3. s. 112.

¹⁶⁰ JANSÁ, L., a kol. Internetové právo. Brno: Computer Press, 2016. ISBN 978-80-251-4664-4. s. 175.

¹⁶¹ JANSÁ, L., a kol. Internetové právo. Brno: Computer Press, 2016. ISBN 978-80-251-4664-4. s. 175, 176.

¹⁶² File sharing. Techopedia.com [online]. [cit. 2018-02-06]. Dostupné z: <https://www.techopedia.com/definition/16256/file-sharing>.

práci relevantní, patří i internetové odkazy (tzv. „linking“) a služby pracující na principu peer-to-peer.

Internetový odkaz (anglicky „hyperlink“) je prvek vyskytující se na internetových stránkách, který odkazuje na jinou část dokumentu či na úplně jiný dokument.¹⁶³ Je to prvek z prvopočátků internetu, který utvářel jeho dnešní podobu.¹⁶⁴ Kliknutím na tento prvek, který může mít rozličnou formu, od prostého textu po obrázek,¹⁶⁵ vyvoláme příslušnou akci, která je jednotlivým odkazům a druhům odkazů předepsána. Odkaz, který po kliknutí na něj zajišťuje jednoduše přechod na jiné místo toho samého dokumentu či do dokumentu jiného se nazývá „prostý odkaz“.¹⁶⁶ Tímto způsobem lze přeskočit na jinou část zobrazeného textu nebo přejít na jinou internetovou stránku na tomto či jiném serveru. Jiným případem je embedovaný objekt, anglicky „embedded object“ (zarytý, zakořeněný). Tyto nezávislé části internetové stránky jsou vytvořeny samostatně tak, aby obsahovaly vše potřebné k jejich fungování a poté vloženy do stránky.¹⁶⁷ Používají se např. k zobrazování obsahu z jiných internetových stránek, typickým příkladem je videosever YouTube.¹⁶⁸

Dalším případem odkazu je potom framovaný odkaz („framing“). Na rozdíl od jednoho objektu je takovýmto způsobem vytvořen v jedněch internetových stránkách rám, ve kterém se zobrazují stránky z jiného zdroje.¹⁶⁹ Důležité pro uživatele je to, že embedovaný objekt či framovaný odkaz mohou vypadat jako nativní součást stránky, a tak se může mylně domnívat, že protože je obsah těchto odkazů zobrazen spolu s ostatním obsahem stránky, musí také pocházet od stejného autora.

Služby sloužící ke sdílení obsahu, jako jsou cloudová úložiště (OneDrive, Dropbox), servery k ukládání digitálního obsahu (uloz.to) či např. již zmíněné

¹⁶³ Hyperlink. Techopedia.com [online]. [cit. 2018-02-06]. Dostupné z: <https://www.techopedia.com/definition/5175/hyperlink>.

¹⁶⁴ DONÁT, J., TOMÍŠEK, J. Právo v síti: průvodce právem na internetu. Praha: C.H. Beck, 2016. ISBN 978-80-7400-610-4. s. 95.

¹⁶⁵ Hyperlink. Techopedia.com [online]. [cit. 2018-02-06]. Dostupné z: <https://www.techopedia.com/definition/5175/hyperlink>.

¹⁶⁶ DONÁT, J., TOMÍŠEK, J. Právo v síti: průvodce právem na internetu. Praha: C.H. Beck, 2016. ISBN 978-80-7400-610-4. s. 95.

¹⁶⁷ Embedded object. Techopedia.com [online]. [cit. 2018-02-06]. Dostupné z: <https://www.techopedia.com/definition/3354/embedded-object>.

¹⁶⁸ DONÁT, J., TOMÍŠEK, J. Právo v síti: průvodce právem na internetu. Praha: C.H. Beck, 2016. ISBN 978-80-7400-610-4. s. 95.

¹⁶⁹ Tamt. s. 95.

videoservery (YouTube) fungují na stejném základním principu – existuje jeden server, na kterém jsou uložena data, uživatel k nim přistupuje z osobního počítače.

Anglické slovo „peer“ znamená osoba stejného či rovnocenného postavení, vrstevník, peer-to-peer se poté do češtiny překládá jako rovný s rovným. Vzhledem k podstatě fungování tohoto druhu služeb je to trefné označení; jejich chod spočívá v tom, že je dílo uloženo na počítačích u různých uživatelů, kteří si jsou v přístupu k dílu rovni. Jakmile uživatel dílo stahuje, stahuje ho po částech, které se posléze skládají u něj v počítači. Specifikum tohoto způsobu sdílení děl je to, že uživatel stahující části, které ještě stažené nemá, zároveň sdílí ty části, které již stáhl.^{170, 171}

„Caching“ se do češtiny překládá jako ukládání do vyrovnávací paměti, a přesně to i dělá. Uložená data jsou pouze dočasná a využívají se ke zrychlení načítání často spouštěných instancí.^{172, 173} V případě zaměření této práce jde především o načítání obsahu internetových stránek, kdy se do vyrovnávací paměti ukládají poslední nebo nejčastěji navštěvované stránky, ať už zcela, nebo zčásti.¹⁷⁴

Na závěr této kapitoly lze ještě zmínit digitální distribuci autorských děl. Tyto obchody s digitálním obsahem zprostředkovávají přístup k autorským dílům výměnou za peníze. Tato díla zpravidla pocházejí z originálních zdrojů, tedy přímo od autorů či oficiálních distributorů.¹⁷⁵ Konkrétní díla je možné po zaplacení stáhnout; pokud si tedy např. na Google Play Music pořídím album, mohu si jej stáhnout do zařízení a užívat jej dle libosti. Lze ale také platit měsíční poplatky za užívání celé databáze děl.¹⁷⁶ V praxi jde např. o služby Spotify, kde lze za měsíční poplatek získat přístup k široké knihovně obsahující hudbu, nebo o Netflix, která umožňuje přístup do své databáze filmů a seriálů.

¹⁷⁰ JANSÁ, L., a kol. Internetové právo. Brno: Computer Press, 2016. ISBN 978-80-251-4664-4. s. 333.

¹⁷¹ Peer-to-Peer Architecture (P2P Architecture). Techopedia.com [online]. [cit. 2018-02-06]. Dostupné z: <https://www.techopedia.com/definition/454/peer-to-peer-architecture-p2p-architecture>.

¹⁷² JANSÁ, L., a kol. Internetové právo. Brno: Computer Press, 2016. ISBN 978-80-251-4664-4. s. 183.

¹⁷³ Cache. Techopedia.com [online]. [cit. 2018-02-07]. Dostupné z: <https://www.techopedia.com/definition/3553/cache>.

¹⁷⁴ Browser Caching. Techopedia.com [online]. [cit. 2018-02-07]. Dostupné z: <https://www.techopedia.com/definition/6272/browser-caching>.

¹⁷⁵ DONÁT, J., TOMÍŠEK, J. Právo v síti: průvodce právem na internetu. Praha: C.H. Beck, 2016. ISBN 978-80-7400-610-4. s. 97, 98.

¹⁷⁶ Tamt. s. 97, 98.

5.3. DRM

DRM neboli Digital Rights Management (česky správa digitálních práv) je technologie zajišťující ochranu duševního vlastnictví v digitální podobě. Používá se k ochraně všemožných elektronických dat, od počítačových programů přes hudbu po filmy.¹⁷⁷

V rámci těchto práv existuje tzv. Access control, což je proces, kterým se poskytuje uživateli přístup k systému, programu či informaci výměnou za prokázání svého nároku na něj (zpravidla že za např. počítačový program zaplatil). Po uživateli lze požadovat toto prokázání různými způsoby, od hesla přes fyzický klíč otisk prstu.¹⁷⁸

Pomocí DRM lze kontrolovat to, kdy, kde, za jakých okolností a jak dlouho může být dílo přístupné.¹⁷⁹

5.4. VPN

VPN, tedy Virtual Private Network, česky virtuální privátní síť, je technologický prostředek umožňující vytvoření připojení napříč veřejnou infrastrukturou a tím se, s použitím zabezpečení, jako je např. šifrování, připojit na síť z jiného místa, než na kterém se uživatel právě nachází.¹⁸⁰ K tomuto připojení se využívá VPN klient, koncové zařízení, připojením, k němuž se virtuální privátní síť vytvoří.

V praxi se tato síť používá např. k vytvoření přístupu studentů vysokých škol ke školnímu systému či zaměstnanců k systému zaměstnavatele, ale vzhledem k rozdílům v nabídce některých internetových služeb poskytujících za poplatek přístup ke svým databázím v různých státech (jako v případě Netflixu, která je v době psaní této práce v USA oproti nabídce v ČR o cca 40 % vyšší¹⁸¹) je VPN využívána i k přístupu širší nabídce v jiné zemi.

¹⁷⁷ Digital Rights Management (DRM). Techopedia.com [online]. [cit. 2018-03-06]. Dostupné z: <https://www.techopedia.com/definition/3986/digital-rights-management-drm>.

¹⁷⁸ Access Control. Techopedia.com [online]. [cit. 2018-03-06]. Dostupné z: <https://www.techopedia.com/definition/5831/access-control>.

¹⁷⁹ SÝKORA, M. Technické prostředky ochrany autorských práv. Ip-watch.org [online]. 11. 1. 2010 [cit. 2018-03-03]. Dostupné z: <http://www.pravoit.cz/novinka/technicke-prostredky-ochrany-autorskych-prav>.

¹⁸⁰ Virtual Private Network (VPN). Techopedia.com [online]. [cit. 2018-03-07]. Dostupné z: <https://www.techopedia.com/definition/4806/virtual-private-network-vpn>.

¹⁸¹ Country Details. <http://unogs.com> [online]. [cit. 2018-03-09]. Dostupné z: <http://unogs.com/countrydetail/>.

6. Autorskoprávní odpovědnost v prostředí internetu

6.1. Uživatelé

Uživatelem internetu je každý, kdo má na internet přístup. Při každém užívání internetu se nevyhnutelně dostává do kontaktu s autorskými díly – internetovými stránkami, fotografiemi, videi apod. Mohou díla na internet nahrávat, z internetu je stahovat či jej prostřednictvím internetu sdílet, přičemž toto lze dělat legálně i nelegálně.

O legálním užívání děl je pojednáno v obecné části této práce. Pokud se ovšem uživatelé vychýlí od zákonem dovolených způsobů užívání, jako je volné užití, licence, Fair use apod., vystává jim z nelegálního užívání díla právní odpovědnost. V českém právním řádu lze vyvodit odpovědnost soukromoprávní, správněprávní a trestněprávní.

Odpovědnost soukromoprávní vyplývá z autorského zákona a nároky z ní vyplývající může autor, který se domáhá svých práv, uplatnit na základě i jiného předpisu, než je autorský zákon.¹⁸² Lze tak tedy uplatnit nároky podle občanského zákoníku, např. o náhradě škody¹⁸³ či o vydání bezdůvodného obohacení.^{184, 185}

Může dojít také ke vzniku odpovědnosti podle správního práva. Ta se v tomto případě bude řídit autorským zákonem, konkrétně ustanoveními §§ 105a-105c.

Co se týče trestněprávní odpovědnosti, v souladu s § 12 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku (dále jen trestní zákoník), který obsahuje zásadu subsidiarity trestní represe (ultima ratio), se k trestněprávní odpovědnosti uplatní jen tehdy, kdy nepostačuje uplatnit nástroje jiných právních odvětví¹⁸⁶ (v tomto případě zejména občanského či správního). Pokud by na trestněprávní odpovědnost přeci jen došlo, porušení autorského práva by bylo řešeno v souladu s ustanovením § 270 trestního zákoníku.

V americkém právním řádu lze vyvodit odpovědnost jednak civilněprávní podle ustanovení § 501 U.S.C., jednak podle trestněprávní v souladu s § 506

¹⁸² § 105 autorského zákona.

¹⁸³ § 2894 a násl. občanského zákoníku.

¹⁸⁴ § 2991 a násl. občanského zákoníku.

¹⁸⁵ JANSÁ, L., a kol. Internetové právo. Brno: Computer Press, 2016. ISBN 978-80-251-4664-4. s. 147–150.

¹⁸⁶ ŠÁMAL, P a kol.. Trestní právo hmotné. 8., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-358-7. s. 31, 32.

U.S.C.¹⁸⁷ § 506 dále odkazuje na § 2319 titulu 18 U.S. Code¹⁸⁸, který upravuje trestný čin porušení autorských práv.

I když ovšem tato odpovědnost vyvstává a je vymahatelná, státy bojující proti porušování autorských práv se zaměřují spíše na poskytovatele informačních služeb.¹⁸⁹

6.2. ISP

ISP, neboli poskytovatel služeb informační společnosti (anglicky „Internet Service Provider“), může být opravdu široké spektrum osob, jejichž úplný výčet nelze podat. Mohou jím být osoby od telekomunikačních operátorů (T-MOBILE, Vodafone) přes sociální sítě (Facebook, Twitter), vyhledávače (Google, Seznam.cz) až po obchody s digitálním obsahem (iTunes, Steam).¹⁹⁰

Lze rozlišit dva typy poskytovatelů. Prvním typem jsou ISP přímo porušující autorská práva. To jsou zejména majitelé serverů, které poskytují hostingové služby pro nelegální obsah (Megaupload), případně stránky přímo umožňující rozšiřování takového obsahu (Pirate Bay). Druhým typem jsou potom ISP, kteří autorská práva sice přímo neporušují, jejich porušování však nepřímo umožňují – takovou službou jsou zejména vyhledávače (Google, Bing), které sice neexistují za účelem zprostředkování nelegálního obsahu, jejich funkce vyhledávání však nalezení takového obsahu ve spleťtých sítích internetu napomáhá.

V rámci českého právního systému je ISP definován zákonem č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti (dále jen SIInfSp) provádí Směrnici o parlamentu a Rady 2000/31/ES, o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (dále jen „směrnice o elektronickém obchodu“).¹⁹¹ Jeho účelem je definovat služby

¹⁸⁷ About piracy. raa.com [online]. [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: <https://www.riaa.com/resources-learning/about-piracy/>.

¹⁸⁸ TITLE 18—CRIMES AND CRIMINAL PROCEDURE. gpo.gov [online]. [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: <https://www.gpo.gov/fdsys/pkg/USCODE-2009-title18/html/USCODE-2009-title18.htm>.

¹⁸⁹ ANDRUŠKO, A. Internet, informační společnost a autorské právo. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-327-3. s. 85.

¹⁹⁰ Tamt. s. 95.

¹⁹¹ § 1 SIInfSp; Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu ("směrnice o elektronickém obchodu"). Eur-lex.europa.eu [online]. [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32000L0031&from=CS>.

informační společnosti, kdo je jejich poskytovatelem a jeho práva a povinnosti, stejně jako právně ukotvit a popsat způsoby sdílení a přenosu dat.¹⁹² Legální definice poskytovatele služeb informační společnosti podle SInfSp je jakákoli osoba, fyzická či právnická, která poskytuje služby informační společnosti.^{193, 194}

V americkém právu je ekvivalentem směrnice 2000/31/ES „Digital Millennium Copyright Act“ (DMCA). Ten upravuje práva a povinnosti ISP a obecně jej definuje jako „poskytovatele online služeb nebo přístupu k síti.“¹⁹⁵ Pro použití v souvislosti se poskytováním služby mere conduit ale ještě upřesňuje, že ISP je entita poskytující online komunikaci materiálu zvoleným uživatelem mezi jím danými body, aniž by tento materiál byl změněn.¹⁹⁶ Toto upřesnění ve výsledku zahrnuje – a tím chrání - více osob, nebo entit, než směrnice o elektronickém obchodu.¹⁹⁷

Druhým zákonem týkajícím se této problematiky je Communications Decency Act (CDA)¹⁹⁸. Ten v 47 U.S.C. § 230 písm. (c) odst. (1) garantuje ISP, že pokud informaci poskytne osoba odlišná od ISP, nebude jej činit odpovědným.

6.3. Odpovědnost za vlastní obsah

Odpovědnosti za vlastní obsah se posuzuje ne z hlediska autorství či držitelství vlastnických či jiných práv k dílu, ale z hlediska toho, jak s ním osoba, o kterou se jedná, nakládá, přičemž, aby se jednalo o zodpovědnost za vlastní obsah, musí jít o nakládání přímé. Tato osoba je potom poskytovatelem. Přímým nakládáním se ve smyslu autorského práva rozumí užívání díla poskytovatelem, tedy např. jeho rozmnožování nebo rozšiřování.¹⁹⁹

¹⁹² Vláda: Důvodová zpráva k zákonu č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti), č. 480/2004 Dz. Dostupná z: <https://www.uoou.cz/zakon-c-480-2004-sb-o-nekterych-sluzbach-informacni-spolecnosti-ve-zneni-ucinnem-od-1-cervence-2017/ds-1497/p1=1497>.

¹⁹³ ANDRUŠKO, A. Internet, informační společnost a autorské právo. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-327-3. s. 95.

¹⁹⁴ § 2 písm. d) SInfSp.

¹⁹⁵ 17 U.S.C. § 512 písm. (k) odst. (1) (B).

¹⁹⁶ 17 U.S.C. § 512 písm. (k) odst. (1) (A).

¹⁹⁷ AMIRMAHANI, A. Digital Apples and Oranges: A Comparative Analysis Of Intermediary Copyright Liability In The United States And European Union. Heinonline.org [online]. 2015 [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: http://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/berktech30&div=24&g_sent=1&casa_token=&collection=journals.

¹⁹⁸ S.314 - Communications Decency Act of 1995. Congress.gov [online]. [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: <https://www.congress.gov/bill/104th-congress/senate-bill/314/text>.

¹⁹⁹ JANSÁ, L., a kol. Internetové právo. Brno: Computer Press, 2016. ISBN 978-80-251-4664-4. s. 139, 140.

Vlastní obsah může být původní (vytvořený), nebo převzatý. Původním obsahem je takový obsah, který je vytvořen přímo poskytovatelem, nebo skrze vlastní zaměstnance či externí dodavatele.²⁰⁰ Převzatým obsahem je potom takový obsah, který poskytovatel sice nevytvořil, ale převzal jej a, co je důležité, aktivně s ním nakládá (např. komentář k článku do zpravodajství).²⁰¹

6.4. Odpovědnost za cizí obsah

Jak DMCA, tak Směrnice o elektronickém obchodu, potažmo SIInfSp definují druhy služeb poskytovaných ISP, které za splnění jistých zákonem daných podmínek nejsou odpovědné za cizí obsah.²⁰² Po splnění těchto podmínek se říká, že osoba, je v tzv. „safe harbor“, neboli „bezpečném přístavu“, jejich nesplnění a tím pádem vznik odpovědnosti má za následek naopak „opuštění bezpečného přístavu.“ V případě vzniku odpovědnosti jsou ISP odpovědní obdobně jako uživatelé, viz výše.

Nutno dodat, že zatímco podmínky bezpečného přístavu podle DMCA se vztahují pouze na ochranu práva autorského, ty obsažené ve směrnici o elektronickém obchodu lze vztáhnout na protiprávní obsah i podle práv odlišných od práva autorského.

Na tomto místě považuje autor za důležité zdůraznit, že mezi Směrnicí o elektronickém obchodu a SIInfSp existují rozpory.²⁰³ Podle autora této práce nejvýznamnějším z nich je ten, že zatímco Směrnice o elektronickém obchodu uvádí podmínky bezpečného přístavu a jmenuje případy, kdy poskytovatel odpovědný není, SIInfSp jde cestou opačnou a stanovuje, ve kterých případech poskytovatel odpovědný je. Vzhledem k tomu, že SIInfSp vychází ze směrnice, je nutné jej vykládat v souladu s ní.

Bezpečné přístavy společné pro Směrnicí o elektronickém obchodu, tedy i SIInfSp, a DMCA jsou dány pro případy mere conduit, cachingu a hostingu. DMCA upravuje navíc i linking.

²⁰⁰ JANSÁ, L., a kol. Internetové právo. Brno: Computer Press, 2016. ISBN 978-80-251-4664-4. s. 141.

²⁰¹ HUSOVEC, M. Zodpovednosť na internete: podľa českého a slovenského práva. Praha: CZ.NIC, c2014. CZ.NIC. ISBN 978-80-904248-8-3. s. 44-45.

²⁰² ANDRUŠKO, A. Internet, informační společnost a autorské právo. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-327-3. s. 85-87,

²⁰³ JANSÁ, L., a kol. Internetové právo. Brno: Computer Press, 2016. ISBN 978-80-251-4664-4. s. 159.

Vyloučení povinnosti dohledu

Podle § 6 SInfSp (transponováno z čl. 15 směrnice o elektronickém obchodu²⁰⁴) nejsou ISP poskytující služby v §§ 3-5, tedy mere conduit, caching nebo hosting, povinni aktivně monitorovat či vyhledávat protiprávnost informací, které přenášejí. V některých případech, např. v případě emailu, je dokonce nahlížení do obsahu přenášených informací zakázáno (pokud neexistuje důvodné podezření, že je jimi páchán zločin – poté mají povinnost nahlásit toto příslušným orgánům).²⁰⁵

Povinnost dohledu byla vyloučena proto, že zákonodárce to nepovažoval za rozumné.²⁰⁶ Je jen logické, aby odpovědnost za protiprávní činnost tohoto druhu nesl ten, kdo ji aktivně páchá, což je zpravidla uživatel.

Výše uvedené dává smysl i z ekonomického hlediska – zavedení povinnosti dohledu by vzhledem ke stoupajícímu počtu internetových uživatelů i technologickému pokroku zajisté bylo buď velice nákladné, nebo dokonce nemožné.²⁰⁷

V tomto ohledu DMCA poskytuje stejný princip; nestanovuje jej však přímo v textu předpisu. Uveden je v House report,²⁰⁸ ve které se píše, že „*poskytovatel služeb nemusí své služby monitorovat, ani nemusí hledat skutečnosti, které by nasvědčovaly činnosti, která má za následek porušování autorských práv.*“ Z toho vyplývá, že v tomto bodě se neliší.

²⁰⁴ Vláda: Důvodová zpráva k zákonu č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti), č. 480/2004 Dz. Dostupná z: <https://www.uouu.cz/zakon-c-480-2004-sb-o-nekterych-sluzbach-informacni-spolecnosti-ve-zneni-ucinnem-od-1-cervence-2017/ds-1497/p1=1497>.

²⁰⁵ POLČÁK, R. a kol. Cyber law in the Czech Republic. Second edition. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2015. ISBN 978-90-411-6076-8. s. 174

²⁰⁶ Vláda: Důvodová zpráva k zákonu č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti), č. 480/2004 Dz. Dostupná z: <https://www.uouu.cz/zakon-c-480-2004-sb-o-nekterych-sluzbach-informacni-spolecnosti-ve-zneni-ucinnem-od-1-cervence-2017/ds-1497/p1=1497>.

²⁰⁷ MAISNER, M. Zákon o některých službách informační společnosti. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2016. ISBN 978-80-7400-449-0. s. 103, 104.

²⁰⁸ H.R. REP. No. 105-55 1, pt. 2, at 53 (1998). Dostupné z: <https://www.congress.gov/congressional-report/105th-congress/house-report/55/1>.

6.5. Vymezení jednotlivých imunit

Mere conduit

§ 3 SIInfSp (transponováno z čl. 12 Směrnice 2000/31 směrnice o elektronickém obchodu) „definuje prostý přenos služby, jež spočívá v přenosu informací poskytnutých uživatelem prostřednictvím sítí elektronických komunikací nebo ve zprostředkování přístupu k sítím elektronických komunikací za účelem přenosu informací“. ISP je odpovědný pouze tehdy, pokud splní jednu z následujících tří podmínek: přenos sám iniciuje, zvolí uživatele přenášené informace nebo zvolí nebo změní obsah přenášené informace. Pokud nelze tyto podmínky uplatnit, odpovídá poskytovatel podle obecných ustanovení.²⁰⁹

Odpovědnost ISP navíc není automatická. Opuštění bezpečného přístavu automaticky nezakládá odpovědnost ISP (např. trestní právo vyžaduje u trestněprávního deliktu úmyslné zavinění, které by v tomto případě chybělo – ISP by tak nebyl trestně odpovědný).²¹⁰

Výše uvedené neplatí v případě, kdy ISP zároveň poskytuje spolu s přenosem dat poskytuje i jinou službu, např. jejich ukládání na svém serveru (hosting). V takovém případě by se jednalo o něco jiného, než mere conduit a vyvozoval by se z toho jiný typ odpovědnosti.²¹¹

Americká úprava mere conduit se nachází v § 512 písm. (a) DMCA, nazvaná jako „Transitory Digital Network Communication“. Popisuje jej jako „přenášení, směrování nebo poskytování připojení k materiálu systémem nebo sítí ovládanou nebo provozovanou poskytovatelem služeb, nebo okamžité ukládání“ za účelem jejich zajištění.

ISP je odpovědný v případě, že přenos dat neinicioval ISP přímo ani na vyžádání, připojení je zajišťováno automaticky, do materiálu není nijak zasaženo a dočasná kopie materiálu, která musí být za účelem přenosu vytvořena, není přístupná nikomu jinému. Toto ovšem podle rozhodnutí ve věci A&M Records, Inc.

²⁰⁹ ANDRUŠKO, A. Internet, informační společnost a autorské právo. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-327-3. s. 114.

²¹⁰ MAISNER, M. Zákon o některých službách informační společnosti. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2016. ISBN 978-80-7400-449-0. s. 42, 43.

²¹¹ JANSÁ, L., a kol. Internetové právo. Brno: Computer Press, 2016. ISBN 978-80-251-4664-4. s. 176, 177.

v. Napster, Inc.²¹² nezahrnuje peer-to-peer sítě, v kterémžto případě přestává být ISP pouhým pasivním informačním prostředkem.

Výše uvedené podmínky v SInfSp i DMCA dává ISP velice široké pole, ve kterém při pouhém přenosu informací (příp. při jejich krátkodobě dočasném ukládání za účelem pouhého dalšího přenosu²¹³) nejsou právně odpovědní; to ale má dobrý důvod, jelikož ISP nejsou fakticky schopni přenos dat jakýmkoli způsobem kontrolovat²¹⁴ a bylo by tedy příliš přísné odpovědnost za tento obsah vyvozovat. Proto poskytovatel internetového připojení, který poskytuje jen a pouze tuto službu, nebude odpovědný za případnou protiprávní činnost, kterou by uživatel prováděl.²¹⁵

Z těchto informací vyplývá, že pokud se chce poskytovatel služeb informační společnosti vyhnout odpovědnosti za přenášený, a případně nelegální, obsah přenášený mere conduit, měl by nejlépe vystupovat naprosto pasivně a do přenosu dat nijak nezasahovat.

Caching

O cachingu říká zákon SInfSp v § 4, že to jsou „služby, jež spočívá v přenosu informací poskytnutých uživatelem“ a jsou automaticky dočasně meziukládány (transponováno z čl. 13 směrnice o elektronickém obchodu²¹⁶). Podmínek opuštění bezpečného přístavu uvádí SInfSp celkem pět a k tomu, aby byl poskytovatel odpovědný za obsah porušující autorská práva, stačí splnit i jen jedinou z nich.²¹⁷ ISP se po opuštění bezpečného přístavu stává odpovědný podle obecných ustanovení

²¹² Případ 239 F.3d 1004 (2001), A&M Records, Inc. v. Napster, Inc. z 12. února 2001. Dostupné z: <http://caselaw.findlaw.com/us-9th-circuit/1249863.html>.

²¹³ MAISNER, M. Zákon o některých službách informační společnosti. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2016. ISBN 978-80-7400-449-0. s. 41.

²¹⁴ JANSÁ, L., a kol. Internetové právo. Brno: Computer Press, 2016. ISBN 978-80-251-4664-4. s. 176.

²¹⁵ An Overview of the DMCA “Safe Harbors.” Csusa.org [online]. Únor 2016 [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: <http://c.ycdn.com/sites/www.csusa.org/resource/resmgr/MW16/CLE/DMCA512safeharborsFeb.2016.pdf>.

²¹⁶ Vláda: Důvodová zpráva k zákonu č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti), č. 480/2004 Dz. Dostupná z: <https://www.uoou.cz/zakon-c-480-2004-sb-o-nekterych-sluzbach-informacni-spolecnosti-ve-zneni-ucinnem-od-1-cervence-2017/ds-1497/p1=1497>.

²¹⁷ JANSÁ, L., a kol. Internetové právo. Brno: Computer Press, 2016. ISBN 978-80-251-4664-4. s. 183.

Konkrétně je poskytovatel odpovědný za obsah v případech, kdy změní obsah informace, nevyhoví podmínkám přístupu k ní, nedodržuje obecně respektovaná pravidla o aktualizaci informace, zneužije povolené používání technologie za účelem zisku údajů o přenášené informaci, anebo neodstraní uložené informace, i když to udělat měl.

Poskytovatel služby, oproti mere conduit, kromě samotného přenosu informace navíc ještě ukládá a je odpovědný i tehdy, kdy jím poskytovaná služba cachingu nefunguje správně, ať už z právního nebo technického hlediska.²¹⁸ Navíc již nejde výslovně o přenos informací pouze prostřednictvím sítí elektronických komunikací.²¹⁹

Caching („Systém Caching“) je v DMCA upraven v § 512 písm. (b). Podle tohoto ustanovení jde o caching v případě, kdy ISP ve svém systému nebo na své síti dočasně uložil materiál. Pokud tento materiál porušuje autorské právo, ISP není odpovědný, pokud obsah nepochází od něj, nepůsobí jako zprostředkovatel, nevybírání ani nemění přenášenou informaci, splňuje veškerá pravidla a podmínky stanovená poskytovatelem obsahu a reaguje na oznámení o porušování autorských práv.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že poskytovatel ISP musí být pasivní a dodržovat v odvětví zákonné požadavky, zaběhnutá pravidla, smluvní podmínky, technologické nároky používaných zařízení a rozhodnutí příslušných orgánů. Podle DMCA nesmí navíc být původcem obsahu a nesmí jej aktivně vybírat. Pokud splní všechny tyto podmínky, splní tím i podmínky bezpečného přístavu.

Hosting

Hosting je podle § 5 SInfSp (transponováno z čl. 14 Směrnice o elektronickém obchodu) „služba, jež spočívá v ukládání informací poskytnutých uživatelem“. Na rozdíl od výše zmíněných služeb nejde o službu dočasnou, ale může trvat neurčitě dlouhou dobu.

²¹⁸ POLČÁK, R. a kol. Cyber law in the Czech Republic. Second edition. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2015. ISBN 978-90-411-6076-8. s. 173.

²¹⁹ MAISNER, M. Zákon o některých službách informační společnosti. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2016. ISBN 978-80-7400-449-0. s. 52.

Zákon přitom nečiní rozdíly mezi druhy poskytovaného úložiště²²⁰ (tedy před zákonem jsou ve stejné pozici jak poskytovatel prostoru pro ukládání videí, tak i chatovací služba ukládající konverzace uživatelů i když jimi poskytované služby jsou zcela jiné).

ISP je podle § 5 odst. 1 SInfSp odpovědný za obsah uložených informací tehdy, kdy mohl podle svých možností vědět, že jsou informace protiprávní (v praxi to znamená, že by je zveřejnil sám²²¹), nebo pokud se o jejich nelegálnosti – informace, nebo uživatelova jednání – dozvěděl a nepodnikl veškeré možné a očekávatelné kroky k nápravě takového stavu. Pro opuštění bezpečného přístavu tedy z výše uvedeného vyplývá, že postačí i nevědomá nedbalost. Tato zdánlivě velice přísná povinnost je ovšem vyvážena ustanoveními v § 6 (vyloučením povinnosti dohledu).

Pokud se nějaká data na hostingovém serveru budou zdát nelegální, musí být ISP informován nejen o tom, že informace jsou nelegální, ale jejich nelegalita musí být také doložena.^{222, 223} Za protiprávní obsah je odpovědný uživatel, který jej nahrál; jakmile se však o jeho protiprávnosti dozví a nepodnikne veškeré možné kroky k nápravě takové situace, bude odpovědný i ISP.²²⁴

§ 5 odst. 2 SInfSp nařizuje ISP pasivitu. Z bezpečného přístavu vypluje tehdy, kdy „vykonává přímo nebo nepřímo rozhodující vliv na činnost uživatele.“ Toto opuštění ale nezakládá odpovědnost poskytovatele automaticky – vždy je nutné posoudit konkrétní situaci.

Soudní dvůr Evropské unie (dále jen „SDEU“) v souvislosti s rozhodl, že čl. 14 směrnice o elektronickém obchodu musí být vykládána tak, že se na AdWords a podobný typ služeb vztahuje. Poskytovatel takových služeb bude odpovědný, pokud „uložená data zná nebo kontroluje.“ Pokud ale zůstal pasivní

²²⁰ POLČÁK, R. a kol. *Cyber law in the Czech Republic*. Second edition. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2015. ISBN 978-90-411-6076-8. s. 174.

²²¹ ANDRUŠKO, A. *Internet, informační společnost a autorské právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-327-3. s. 118.

²²² POLČÁK, R. a kol. *Cyber law in the Czech Republic*. Second edition. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2015. ISBN 978-90-411-6076-8. s. 174.

²²³ ANDRUŠKO, A. *Internet, informační společnost a autorské právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-327-3. s. 118.

²²⁴ Vláda: Důvodová zpráva k zákonu č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti), č. 480/2004 Dz. Dostupná z: <https://www.uouu.cz/zakon-c-480-2004-sb-o-nekterych-sluzbach-informacni-spolecnosti-ve-zneni-ucinnem-od-1-cervence-2017/ds-1497/p1=1497>.

a náležitě reagoval na upozornění o protiprávnosti obsahu informací odstraněním nebo znemožněním přístupu k nim, odpovědný není.²²⁵

Americká úprava hostingu („Information Residing on Systems or Networks at the Direction of Users“) se nachází v § 512 DMCA. Podle § 512 písm. (c) odst. (1) (A) nemusí ISP nahrazovat škodu v případě, že uloží protiprávní obsah na žádost uživatele, pokud o protiprávnosti obsahu skutečně nevěděl (pokud nemá „skutečnosu vědomost“ („actual knowledge“) ani „konstruktivní vědomost“ („constructive knowledge“))²²⁶ a poté, co takovou vědomost nabyde, podnikne kroky k odstranění nebo znemožnění přístupu k němu.²²⁷ V souvislosti s tím lze zmínit případ Capitol Records, LLC v Vimeo, LLC,²²⁸ ve kterém došel soud k závěru, že protože firma Vimeo, poskytující obsah pro videonahrávky, si mohla být na základě komunikace a činnosti jejích zaměstnanců vědoma porušování autorských práv, opustila tím bezpečný přístav.

Podle § 512 písm. (c) odst. (2) (B) Dále uvádí, že ISP nesmí mít z uchování protiprávního obsahu žádný zisk a po oznámení protiprávnosti obsahu znemožní k tomuto přístup, nebo jej zcela vymaže.

S hostingem se pojí také režim Notice and takedown Ten byl představen jak Směrnici o elektronickém obchodu, tak DMCA. Pokud dojde k porušení autorských práv v rámci služby zajišťované ISP, jsou majitelé autorských práv oprávněni k oznámení protiprávního stavu ISP, který je následně povinen na toto oznámení reagovat. Mezi americkou a evropskou, potažmo českou úpravou jsou ale značné rozdíly.

Jak ve směrnici o elektronickém obchodu, tak v DMCA funguje tak, že pokud majitel autorského práva přijde na skutečnost, že se na hostingovém serveru provozovaném určitým ISP nachází jeho nelegálně užívané autorské dílo, může i s důkazem podat žádost o smazání tohoto díla, nebo znemožnění přístupu k němu. ISP, aby zůstal v bezpečném přístavu, je povinen tuto žádost v případě potvrzení nároku splnit. Zatímco DMCA ji ovšem upravuje centrálně pro celé USA, směrnice

²²⁵ Rozsudek SDEU ve spojených věcech C-236/08 až C-238/08, Google France SARL a Google Inc. v. Luise Vuitton Malletier SA a další. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:62008CJ0236&from=EN>.

²²⁶ ANDRUŠKO, A. Internet, informační společnost a autorské právo. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-327-3. s. 105.

²²⁷ Tamt. s. 105.

²²⁸ Případ Capitol Records, LLC, EMI Blackwood Music, INC., et al. v. Vimeo, LLC., WL 5272932 (S.D.N.Y.), 5 (S.D.N.Y.,2013). Dostupné z: <http://caselaw.findlaw.com/summary/opinion/us-2nd-circuit/2016/06/16/276740.html>.

o elektronickém obchodu ponechává úpravu na jednotlivých státech, což nepřispívá k harmonizaci autorského práva napříč Evropskou unií.²²⁹

Linking

Ve směrnici o elektronickém obchodu, a tedy ani v SIInfSp není, na rozdíl od DMCA, odkazování upraveno. Týká se ho nicméně rozhodnutí ve věci Nils Svensson v. Retriever Sverige²³⁰ (dále jen „Svensson“), který říká, že odkazování na určité dílo odpovědnost nekonstituje.

Oproti směrnici o elektronickém obchodu ovšem DMCA upravuje i institut linkingu, a to v § 512 DMCA písm. (d) (Information Location Tools). Linking popisuje jako odkazování na nebo spojování s místem dostupným online za použití hypertextového odkazu, indexu ukazatele nebo odkazu.

ISP není odpovědný za to, když link porušuje autorská práva, v případě, kdy si není vědom toho, že by činnost či materiál, na který je odkazováno, autorská práva porušoval, případně pokud potom, co se o takovém porušování dozví, odstraní takový materiál či přístup k němu.²³¹ Zároveň z výše uvedeného ISP nesmí plynout žádný hmotný prospěch. Pokud je na porušování autorských práv upozorněn, musí navíc příčinu porušování odstranit.

Jak vyplývá z případu Perfect 10, Inc. v. Amazon.com, Inc., v případě úpravy linkingu v USA odpovědnost za samotný obsah, na který hypertextový odkaz odkazuje, pro ISP nevyplývá. Soudy v USA tak došly ke srovnatelnému závěru jako SDEU.

²²⁹ ANDRUŠKO, A. Internet, informační společnost a autorské právo. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-327-3. s. 102-103, 113, 131.

²³⁰ Případ C-466/12, Nils Svensson a další v. Retriever Sverige z 13. února 2014. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:62012CJ0466&qid=1522043436277&from=EN>.

²³¹ 17 U.S.C. § 512 písm. (d) odst. (1) - (3).

Závěr

Cílem této práce bylo vymezení mezinárodních a vnitrostátních právních předpisů na jejich základě porovnat autorskopravní systém České republiky s tím Spojených států amerických. Přesto, že oba státy jsou signatáři stěžejních mezinárodních smluv harmonizujících autorské právo na mezinárodní úrovni, jejich autorskopravní úpravy jsou rozdílné.

Rozdíly mezi úpravami porovnávaných států jsou výrazné. Například stěžejní ustanovení Bernské úmluvy o dualismu autorských práv, tedy jejich rozdělení na práva osobnostní a práva majetková, byly ve Spojených státech inkorporovány teprve v roce 1988, a to navíc částečně.

Dalším stěžejním rozdílem je ten mezi instituty Bernského tříkrokového testu podle Bernské úmluvy a doktríny Fair use Spojených států, které se využívají ke stanovení zákonných výjimek. I když Fair je s Bernským testem kompatibilní, každý pracuje jiným způsobem, a to by mohlo ztížit případnou harmonizaci tohoto právního odvětví.

Zkoumáno v této práci bylo i to, zda je autorský zákon v souladu zejména se směrnicí 2001/29/ES. Je tomu tak, přebírá z ní dispozitivní úpravu zákonných licencí, a zejména institut vyčerpání práva.

Dále se práce zaměřila na technické prostředky k získávání autorských děl na internetu. Existuje mnoho způsobů stahování obsahu z internetu. Ty v této práci uvedené jsou podle zkušenosti autora práce nejčastější a legalitu užívání těchto způsobů ke stahování autorských děl z internetu lze posoudit. Dokud si uživatel stahuje dílo pouze pro osobní potřebu a nesdílí jej, jako v případě přímého stahování ze serverů typu uloz.to. Pokud je nahraný obsah nelegální, odpovídá za něj osoba, která jej na internet nahrála (sdílela), případně ISP, pokud „vypluje“ z bezpečného přístavu.

Vzhledem k možnosti stanovení konkrétní odpovědnosti z oblasti civilněprávní či trestněprávní v obou srovnávaných zemích (v České republice existuje navíc ještě odpovědnost správněprávní) je stíhání autorskopravních děl možné a vzhledem ke zmíněným soudním rozhodnutím dochází k vymáhání nároků zejména v případech, ve kterých figurují ISP.

Vzhledem k výše uvedenému (zejména k adopci osobnostních práv autora Spojenými státy a dovození souladu Bernského testu a Fair Use) se dá předpokládat, že se případné snahy o co nejvyšší jednotnost právní úpravy autorského práva na celosvětové úrovni budou nadále umocňovat. I když ale existují mezinárodní smlouvy, stále je mnoho odlišností a k úplné harmonizaci, je-li vůbec možná, je stále daleko.

Tato práce porovnála autorskoprávní úpravu České republiky a Spojených států amerických. Vzhledem k tomu, že Čína je ve světě informačních technologií čím dál tím důležitějším hráčem, a k tomu, že její přístup k internetu je zcela odlišný od zajišťování svobodného přístupu k internetu států porovnávaných v této práci by bylo zajímavé porovnat úpravu ochrany autorských práv v prostředí internetu České republiky či USA s právní úpravou této materie v Číně.

Resumé

This thesis named ‘The legality of downloading and using of author’s work on the internet in comparison to selected countries and international law’ compares the copyright laws in the Czech Republic and the United States as well as the protection of copyrighted work in the Internet environment. Its aim is to determine if Czech copyright laws are comparable to those of USA. It is divided into two parts, theoretical and practical.

The theoretical part aims at defining the sources of copyright from the point of view of international law and the national rights of the states being compared. It also aims to define and compare basic concepts of copyright such as copyright and authorship. It also compares the use of copyright works under licenses. Last, but not least it discusses statutory exceptions, especially Bern three-step test and Fair Use. In the practical part, it first focuses on the list and technical description of the technologies used for the distribution and sharing of copyright works on the Internet, then on the copyright of the users and the internet service providers.

Seznam použitých zkratk

BSD-3	Nová licence Berkeley Software Distribution
BY, SA, ND, NC	Zkratky atributů pro licenci Creative Commons
CC	Creative Commons
CDA, 47 U.S.C.	Communications Decency Act of 1998
DMCA	Digital Millennium Copyright Act of 1998
DRM	Digital Rights Management
FSF	Free Software Foundation
GNU GPL	GNU General Public License
ISP	Information Service Provider (Poskytovatel služeb informační společnosti)
OSI	Open Source Initiative
SDEU	Soudní dvůr Evropské unie
SIInfSp	Zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti
TRIPS	The Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (Dohoda o obchodních aspektech duševního vlastnictví)
U.C.C.	Uniform Commercial Code of 1952
U.S.C., 17 U.S.C.	United States Copyright Act of 1976
VPN	Virtual Private Network (Virtuální privátní síť)
WCT	WIPO Copyright Treaty (Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském)
WIPO	World Intellectual Property Organization (Světová organizace duševního vlastnictví)
WPPT	WIPO Performances and Phonograms Treaty (Smlouva světové organizace duševního vlastnictví o ochraně práv výkonných umělců a výrobců zvukových záznamů)

Seznam použité literatury

Právní předpisy

- Vyhláška č. 133/1980 Sb., o Bernské úmluvě o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1886, doplněné v Paříži dne 4. května 1896, revidované v Berlíně dne 13. listopadu 1908, doplněné v Bernu dne 20. března 1914, a revidované v Římě dne 2. června 1928, v Bruselu dne 26. června 1948, ve Stockholmu dne 14. července 1967 a v Paříži dne 24. července 1971 [online]. [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1980-133>.
- Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví. upv.cz [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://www.upv.cz/dms/pdf_dokumenty/mez_smlouvy/trips_cze/TRIPS_CZE.pdf.
- Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO) o právu autorském. mkcr.cz [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://www.mkcr.cz/doc/cms_library/sb015-02m-2034.pdf.
- Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO) o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech. mkcr.cz [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://www.mkcr.cz/doc/cms_library/sb021-02m-2033.pdf.
- Ostatní mezinárodní dohody v oblasti práv k duševnímu vlastnictví. mpo.cz [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/dokument6205.html>.
- Mezinárodní úmluva o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových organizací. Zakonyprolidi.cz [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1965-157>.
- Úmluva o ochraně výrobců zvukových záznamů proti nedovolenému rozmnožování jejich zvukových záznamů. Zakonyprolidi.cz [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1985-32>.
- Vyhláška ministra zahraničních věcí o Úmluvě o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví podepsané ve Stockholmu dne 14. července 1967. [online]. [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1975-69>.

- Preambule Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti. Eurlex.cz [online]. [cit. 2018-02-25]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001L0029:CS:HTML>.
- Preambule Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví. Isap.vlada.cz [online]. [cit. 2018-02-25]. Dostupné z: [https://isap.vlada.cz/kopie/revize.nsf/616d10fff7882e6bc1256dc7002e1b63/D94D893C7EAE5B0EC1257BF000432F27/\\$FILE/32004L0048-CZ.pdf](https://isap.vlada.cz/kopie/revize.nsf/616d10fff7882e6bc1256dc7002e1b63/D94D893C7EAE5B0EC1257BF000432F27/$FILE/32004L0048-CZ.pdf).
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/116/ES ze dne 12. prosince 2006 o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících (Kodifikované znění). Eur-lex.europa.eu [online]. [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32006L0116&from=CS>.
- TITLE 18—CRIMES AND CRIMINAL PROCEDURE. gpo.gov [online]. [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: <https://www.gpo.gov/fdsys/pkg/USCODE-2009-title18/html/USCODE-2009-title18.htm>.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu ("směrnice o elektronickém obchodu"). Eur-lex.europa.eu [online]. [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32000L0031&from=CS>.
- S.314 - Communications Decency Act of 1995. Congress.gov [online]. [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: <https://www.congress.gov/bill/104th-congress/senate-bill/314/text>.
- Důvodová zpráva k zákonu č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti), č. 480/2004 Dz. Dostupná z: <https://www.uouu.cz/zakon-c-480-2004-sb-o-nekterych-sluzbach-informacni-spolecnosti-ve-zneni-ucinnem-od-1-cervence-2017/ds-1497/p1=1497>.

- Vyhláška č. 2/1960 Sb., ministra zahraničních věcí o Všeobecné úmluvě o autorském právu.
- Směrnice evropského parlamentu a rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů (kodifikované znění) Eur-lex.europa.eu [online]. [cit. 2018-03-05]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32009L0024&from=CS>.

Soudní rozhodnutí

- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 2. 2015, sp. zn. 30 Cdo 2789/2013 [online]. [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembrgvpxa4s7ge2v6mjwl5zv6njwgy>
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 3. 2013, sp. zn. 30 Cdo 3093/2012 [online]. [cit. 2018-03-06]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembrgnpw4427giztaoa>
- Příklad 239 F.3d 1004 (2001), A&M Records, Inc. v. Napster, Inc. z 12. února 2001. Dostupné z: <http://caselaw.findlaw.com/us-9th-circuit/1249863.html>.
- Příklad C-466/12, Nils Svensson a další v. Retriever Sverige z 13. února 2014. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:62012CJ0466&qid=1522043436277&from=EN>.
- Příklad Capitol Records, LLC, EMI Blackwood Music, INC., et al. v. Vimeo, LLC., WL 5272932 (S.D.N.Y.), 5 (S.D.N.Y.,2013). Dostupné z: <http://caselaw.findlaw.com/summary/opinion/us-2nd-circuit/2016/06/16/276740.html>.
- Rozsudek SDEU ve spojených věcech C-236/08 až C-238/08, Google France SARL a Google Inc. v. Luise Vuitton Malletier SA a další. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:62008CJ0236&from=EN>.
- Steward v. Abend, 495 U.S. 207, 110 S. Ct. 1750 (1990). Dostupné z: https://cyber.harvard.edu/people/tfisher/IP/1990_Stewart.pdf.

Knížní literatura

- ANDRUŠKO, A. Internet, informační společnost a autorské právo. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-327-3.
- BARRETT, M. Intellectual property. New York: Aspen Publishers, c2004. Emanuel law outlines. ISBN 0-7355-4135-3.
- ČERMÁK, K. jr. a kol.: Metodika a postupy prosazování práv z duševního vlastnictví u jednotlivých orgánů veřejné správy České republiky, v jejichž působnosti je prosazování práv z duševního vlastnictví. Praha: Elso Group, 2007.
- DONÁT, J., TOMÍŠEK, J. Právo v síti: průvodce právem na internetu. Praha: C.H. Beck, 2016. ISBN 978-80-7400-610-4.
- GERLOCH, A. Teorie práva. 5., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. Právní učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-233-2.
- HUSOVEC, M. Zodpovednosť na internete: podľa českého a slovenského práva. Praha: CZ.NIC, c2014. CZ.NIC. I^{ISBN 978-80-904248-8-3}.
- CHALOUPKOVÁ, H., HOLÝ, P. Autorský zákon. 5. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-671-5.
- JANSÁ, L., a kol. Internetové právo. Brno: Computer Press, 2016. ISBN 978-80-251-4664-4.
- MAISNER, M. Zákon o některých službách informační společnosti. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2016. ISBN 978-80-7400-449-0.
- POLČÁK, R. a kol. Cyber law in the Czech Republic. Second edition. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2015. ISBN 978-90-411-6076-8.
- RAYSMAN, R. a kol. Intellectual property licensing: forms and analysis. S.l.: Law Journal Seminars Pr, 2006. ISBN 1588520862.
- SEVILLE, C. EU intellectual property law and policy. Northampton, MA: Edward Elgar, c2009. Elgar European law. ISBN 978-1-84720-123-2.
- STIM, R. Getting permission: how to license & clear copyrighted materials, online & off. 4th ed. Berkeley, Calif.: Nolo, 2010. ISBN 978-1413312706.
- ŠALOMOUN, M. Ochrana názvů, postav a příběhů uměleckých děl. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-097-3.
- ŠÁMAL, P a kol.. Trestní právo hmotné. 8., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-358-7.

- TELEC, I. Pojmové znaky duševního vlastnictví. 1.vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-425-4.

Odborné články

- AMIRMAHANI, A. Digital Apples and Oranges: A Comparative Analysis Of Intermediary Copyright Liability In The United States And European Union. Heinonline.org [online]. 2015 [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: http://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/berktech30&div=24&g_sent=1&casa_token=&collection=journals.
- BELŠÁN, E. Autorské právo z pohledu kontinentálního a angloamerického. Epravo.cz [online]. 11. 7. 2013 [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/autorske-pravo-z-pohledu-kontinentalniho-a-angloamerickeho-91680.html>.
- COTTER, T. F. Toward a Functional Definition of Publication in Copyright Law, 92 Minn. L. Rev. 1724 (2008). Dostupné z: http://scholarship.law.umn.edu/faculty_articles/155. s. 1725.
- ČERMÁK, J. Internet a autorské právo - otázka určení rozhodného práva a jiné autorskoprávní aspekty Internetu. itpravo.cz [online]. 9. 1. 2000 [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <http://www.itpravo.cz/index.shtml?x=45621>.
- D'AGOSTINO, G, "Healing Fair Dealing?: A Comparative Copyright Analysis of Canadian Fair Dealing to UK Fair Dealing and US Fair Use" (2007). Comparative Research in Law & Political Economy. Research Paper No. 28/2007. Dostupné z: <http://digitalcommons.osgoode.yorku.ca/clpe/244>.
- FALADOVÁ, A. Autorské právo (1. část). Elektro: odborný časopis pro elektroniku. Praha: FCC Public, 2013, 23(2). ISSN 1210-0889.
- GOTTLIEB, S. Installation Failure: How the Predominant Purpose Test Has Perpetuated Software's Uncertain Legal Status Under the Uniform Commercial Code. michiganreview.org [online]. [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: http://michiganlawreview.org/wp-content/uploads/2015/03/113MichLRev739_Gottlieb.pdf.
- HERMANN, R. IP Experts Focus On 3-Step Test In Copyright, Discuss Way Forward. Ip-watch.org [online]. 21. 12. 2011 [cit. 2018-03-03]. Dostupné z: <https://www.ip-watch.org/2011/12/21/ip-experts-focus-on-3-step-test-in-copyright-debate-way-forward/>.

- HINZE, G.; JAZSI, P.; SAG, M. The Fair Use Doctrine in the United States — A Response to the Kernochan Report [online]. 26 července 2013 [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: https://nanopdf.com/download/3-what-is-the-role-of-fair-use-guidelines-in-the-united-states_pdf#.
- HORTON, R; KIENZLE, M. Copyright 2018 | USA. 1.4. Iclg.com[online]. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <https://iclg.com/practice-areas/copyright-laws-and-regulations/USA>.
- KOPEČKOVÁ, A. K právu autora na nedotknutelnost jeho díla. Epravo.cz [online]. 7. 7. 2016 [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/k-pravu-autora-na-nedotknutelnost-jeho-dila-101777.html>.
- KOUKAL, P. Plagiátorská panika v české kotlině. Právní rozhledy. 2010, č. 17.
- MACICH, J. Případ kinorip: od klukoviny k jedné z největších pirátských kauz (aktualizováno). lupa.cz [online]. 21. 1. 2008 [cit. 2018-03-03]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/pripad-kinorip/>.
- MARTINKA, M. Autorská díla na internetu. Epravo.cz [online]. 7. 10. 2015 [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/autorska-dila-na-internetu-98978.html>.
- MARTINKA, M. Licenční smlouva. Epravo.cz [online]. 20. 8. 2014 [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/licenci-smlouva-95097.html>.
- O'KELLY-GILLARD, R; SHERRELL, P. Copyright 2018 | United Kingdom. 5.4. Iclg.com[online]. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <https://iclg.com/practice-areas/copyright-laws-and-regulations/united-kingdom>.
- PIVODA, M. Vliv angloamerického právního systému na systém kontinentální - II. pravni prostor.cz [online]. 25. 2. 2015 [cit. 2018-03-21]. Dostupné z: <https://www.pravni prostor.cz/clanky/ostatni-pravo/vliv-angloamerickeho-pravniho-systemu-na-system-kontinentalni-ii>.
- SCHLACKMAN, S. How Mickey Mouse Keeps Changing Copyright Law. atp.orangenius.com [online]. 18. 10. 2017 [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: <https://atp.orangenius.com/how-mickey-mouse-keeps-changing-copyright-law/>.

- SUM, T. Trvání autorských práv. Epravo.cz [online]. 19. 11. 2004 [cit. 2018-02-27]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/trvani-autorskych-prav-28660.html>.
- SÝKORA, M. Technické prostředky ochrany autorských práv. Ip-watch.org [online]. 11. 1. 2010 [cit. 2018-03-03]. Dostupné z: <http://www.pravoit.cz/novinka/technicke-prostredky-ochrany-autorskych-prav>.
- SÝKORA, M. Technické prostředky ochrany autorských práv. Ip-watch.org [online]. 11. 1. 2010 [cit. 2018-03-03]. Dostupné z: <http://www.pravoit.cz/novinka/technicke-prostredky-ochrany-autorskych-prav>.
- SÝKORA, M. Výjimka z ochrany autorského díla - Volná užití (III.). pravoit.cz [online]. 22. 9. 2008 [cit. 2018-03-03]. Dostupné z: <http://www.pravoit.cz/novinka/vyjimka-z-ochrany-autorskeho-dila-volna-uziti-iii>.
- VALEKOVÁ, A. Věc v právním smyslu ve vztahu k autorskému právu. Epravo.cz [online]. 10. 5. 2012 [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/vec-v-pravnim-smyslu-ve-vztahu-kautorskemu-pravu-82470.html>.
- WEISSELBERG, E. Copyright 2018 | France. 5.4. Iclg.com[online]. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <https://iclq.com/practice-areas/copyright-laws-and-regulations/France>.
- WIEHE, K. Dollars, Downloads and Digital Distribution: Is "Making Available" a Copyrighted Work a Violation of the Author's Distribution Right? UCLA Entertainment Law Review [online]. 1. 1. 2008 [cit. 2018-03-20]. Retrieved from <https://escholarship.org/uc/item/3bx0g0fn>. s. 120, 121.

Ostatní zdroje

- About piracy. riaa.com [online]. [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: <https://www.riaa.com/resources-learning/about-piracy/>.
- Access Control. Techopedia.com [online]. [cit. 2018-03-06]. Dostupné z: <https://www.techopedia.com/definition/5831/access-control>.
- Affiliate Network. wiki.creativecommons.org [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: https://wiki.creativecommons.org/wiki/CC_Affiliate_Network.

- An Overview of the DMCA “Safe Harbors.” Csus.org [online]. Únor 2016 [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: <http://c.ymcdn.com/sites/www.csusa.org/resource/resmgr/MW16/CLE/DMCA512safeharborsFeb.2016.pdf>.
- Browser Caching. Techopedia.com [online]. [cit. 2018-02-07]. Dostupné z: <https://www.techopedia.com/definition/6272/browser-caching>.
- Cache. Techopedia.com [online]. [cit. 2018-02-07]. Dostupné z: <https://www.techopedia.com/definition/3553/cache>.
- CC Search beta. creativecommons.org [online]. [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: <https://search.creativecommons.org/>.
- CC0 1.0 Universal legal code. creativecommons.org [online]. [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: <https://creativecommons.org/publicdomain/zero/1.0/legalcode>.
- Country Details. <http://unogs.com> [online]. [cit. 2018-03-09]. Dostupné z: <http://unogs.com/countrydetail/>.
- Digital Rights Management (DRM). Techopedia.com [online]. [cit. 2018-03-06]. Dostupné z: <https://www.techopedia.com/definition/3986/digital-rights-management-drm>.
- Druhy licencí Creative commons. In: Pixabay.com [online]. [cit. 2018-03-23]. Dostupné z: https://cdn.pixabay.com/photo/2015/05/25/16/08/creative-commons-783531_960_720.png.
- Embedded object. Techopedia.com [online]. [cit. 2018-02-06]. Dostupné z: <https://www.techopedia.com/definition/3354/embedded-object>.
- File sharing. Techopedia.com [online]. [cit. 2018-02-06]. Dostupné z: <https://www.techopedia.com/definition/16256/file-sharing>.
- Free Software. techopedia.org [online]. [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <https://www.techopedia.com/definition/7305/free-software>.
- Freeware. root.cz [online]. [cit. 2018-03-16]. Dostupné z: <https://www.root.cz/specialy/licence/freeware/>.
- Frequently Answered Questions. opensource.org [online]. [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: <https://opensource.org/faq>; The Open Source Definition. opensource.org [online]. [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: <https://opensource.org/docs/osd>.

- GNU General Public License. gnu.org [online]. [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: <https://www.gnu.org/licenses/gpl.html>.
- H.R. REP. No. 105-55 1, pt. 2, at 53 (1998).^{Dostupné z:} <https://www.congress.gov/congressional-report/105th-congress/house-report/55/1>.
- Hyperlink. Techopedia.com [online]. [cit. 2018-02-06]. Dostupné z: <https://www.techopedia.com/definition/5175/hyperlink>.
- Hyperlink. Techopedia.com [online]. [cit. 2018-02-06]. Dostupné z: <https://www.techopedia.com/definition/5175/hyperlink>.
- Licenční prvky. wiki.creativecommons.cz [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: <http://www.creativecommons.cz/licence-cc/licencni-prvky/>.
- More Information on Fair Use. copyright.gov com [online]. [cit. 2018-03-21]. Dostupné z: <https://copyright.gov/fair-use/more-info.html>.
- Obtaining Copyright Protection. Bitlaw.com [online]. [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: <https://www.bitlaw.com/copyright/obtaining.html#works>.
- Peer-to-Peer Architecture (P2P Architecture). Techopedia.com [online]. [cit. 2018-02-06]. Dostupné z: <https://www.techopedia.com/definition/454/peer-to-peer-architecture-p2p-architecture>.
- Restatement Of The Law [online]. [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: <https://www.nolo.com/dictionary/restatement-of-the-law-term.html>.
- Rights Granted Under Copyright Law. bitlaw.cz [online]. [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: <https://www.bitlaw.com/copyright/scope.html#reproduction>.
- The 3-Clause BSD License. opensource.org [online]. [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: <https://opensource.org/licenses/BSD-3-Clause>.
- Uniform commercial code [online]. [cit. 2018-03-22] Dostupné např. z: https://www.michigan.gov/documents/entireuccbook_18831_7.pdf.
- Virtual Private Network (VPN). Techopedia.com [online]. [cit. 2018-03-07]. Dostupné z: <https://www.techopedia.com/definition/4806/virtual-private-network-vpn>.
- What is free software? gnu.org [online]. [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <https://www.gnu.org/philosophy/free-sw.html.en>.
- What is free software? gnu.org [online]. [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <https://www.gnu.org/philosophy/free-sw.html.en>.

- ¹ Copyright Law of the United States. copyright.gov [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <https://www.copyright.gov/title17/title17.pdf>.
- ¹ Aktuální seznam signatářů smlouvy WIPO:
http://www.wipo.int/treaties/en/ShowResults.jsp?treaty_id=15.
- licencích. creativecommons.org [online]. [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: <https://creativecommons.org/licenses/?lang=cs;>